

„Félünk attól, hogy szembenézzünk önmagunkkal. Félünk attól, hogy szembenézzünk Istennel. Ezért körül vesszük magunkat zajjal.”
Az Isten csendben, csendben, csendben lakik ▶ 2. oldal

„Amíg – túl a látványon, ünnepen, reklámon – odabenn a szívekben nem történik meg az igazi nagy találkozás, az igazi mély átalakulás, amelyet egyesek megtérésnek, mások lelki ébredésnek vagy hitre jutásnak neveznek, addig néma, mozdulatlan marad a lélek, és épülnek a kártyavárak, intézmények, a látványok látszatszilánkokból, de nincs, még sincs gyümölcsstermés.”
Látványos látszat ▶ 3. oldal

„Ekkor ismertem fel annak a veszélyét, hogy hagyom hatni a szép szavakat az egómra.”
Amikor a siker az igazi próbatétel ▶ 9. oldal

Lehetséges-e ilyen hit? ▶ 2. oldal
Hittanások „két lábbal a földön” ▶ 3. oldal
Berlín iránytű ▶ 5. oldal
Az én tanítóm ▶ 9. oldal
Georg Rheticus emlékezete ▶ 10. oldal
Melléklet: ÚTTITÁRS – magyar evangéliumi lap

2014. FEBRUÁR 9–16.

Aki keres, azt megtalálja

FOTO: SZÁDVÁRI FERENC / FAMILY MAGAZIN

Házasság hete – (házánkban) hetedszer

A sárospataki református templomban tartott istentisztelettel vette kezdetét február 9-én a házasság – idei – hete. A ma már huszonegy országban megrendezett programsorozat hazai arcai ez évben Mohay Tamás néprajzkutató és Keresztes Ilona rádiós szerkesztő-műsorvezető. A hetet beharangozó, múlt csütörtöki sajtótájékoztató házigazdájaként Novotny Zoltán újságíró úgy mutatta be őket, mint az idei esztendő „nagyköveteit”. A házaspár küldetése mottójául a jól ismert bibliai mondás parafrázisát választotta: *Aki keres, azt megtalálja*.

A H7-ként is emlegetett programsorozatot hazánkban hét esztendővel ezelőtt elindító felekezeti szervezőbizottság tagjainak nem titkolt szándéka, hogy – miközben felhívják a figyelmet a házasság és a család értékeire és fontosságára – bizonyosságot tegyenek arról az Istenről, aki a szeretet forrása, s akinek erejével erősödni meg az emberi kapcsolatok, újulhat meg férfi és nő szerelme.

Evangelikus egyházunk február 14-én, pénteken Bálint-napi koncerttel egybekötött istentisztelettel járul hozzá a hét központi témájához.

Az istentisztelet a Deák téri templomban 18 órakor kezdődik; igét hirdet Deák László iskolalelkész, a Déli Egyházkerület missziói lelkésze.

Másnap baptista testvéreink hívják szeretettel az érdeklődőket Wesselényi utcai közösségi házukba (Budapest VII. ker., Wesselényi u. 53.) Kim és Krickitt Carpenter Fogadom című könyvének bemutatására. Az alkalmat dr. Tapolyai Emőke pasztorálpszichológus előadása követi *Veled meglepszem* címmel. A XVII. kerületben élők pedig – ugyancsak szombat este 6 órától – vehetnek részt egy fáklyás felvonuláson. (*Részletek a házassághete.hu honlapon.*)

Közvetve az is a házasság hetének értékét jelzi, hogy évről évre egyre több evangélikus gyülekezet is csatlakozik a mozgalomhoz a fővárosban és vidéken egyaránt. A szervezők rendhagyó – a jelen lévő párokat megáldó – istentiszteleteken, szeretetvendégségeken, koncerteken hirdetik, hogy a házasság érték, Istentől kapott ajándék. Idén az erre az ajándéokra vágyóknak bátorításként is szól az üzenet: aki keres, azt megtalálja.

■ B. P. M.

Hálaadás a Fabricius-otthon tíz évéért

▶ Tíz év... Egy intézmény történetében nem nagy idő, de kinek-kinek az életében igenis nagy jelentőséggel bír ez a szám. A soproni Fabricius Endre Evangelikus Szeretotthon falai között február 4-én sok mindenre visszaemlékeztek, sok mindent ünnepeltek az otthon lakói, dolgozói és a meghívott vendégek.

MIHÁCSI LAJOS FELVÉTELE

Az istentiszteleten Gabnai Sándor esperes végezte az ünnepi szolgálatot, és Alpárné dr. Szála Erzsébet gyűjteményvezető érdekes, az otthon névadójának, Fabricius Endrének az életéről tartott előadása színesítette az alkalmat. Az otthon háziorvosa, dr. Kárpáti György a kezdetektől nyomon követte az intézmény életét, és

ezt egy filmösszeállítással be is mutatta az egybegyűlteknak.

A lakók nevében az ünnepi eseményen az intézmény érdek-képviseleti fórumának egyik tagja, Krammerhofer Ibolya köszöntö meg minden értelemmel dolgozó munkáját, a mindennapos testi és lelki gondozást, a meleg, családias légkört.

Az elmúlt években, bár új intézményként, mégis nagy beruházásokkal bővült az otthon. A fejlesztések sorát Mihácsi Lajos igazgató, az intézmény lelkésze idézte fel beszédében. Az Evangelikus Nyugdíjház – akkor még ezen a néven – 2004. február 4-én kezdte meg szolgálatát. 2006. szeptember 3-án nyílhathat meg – újabb építkezést követően – a beépített harmadik emelet is, így már ötven lakónak jutott hely. Az új szobákon kívül vendégszobák, illetve egy kádas fürdő is elkészült, és végre saját kápolna tette majdnem teljessé az otthont. 2011. október 29-én sikerült egy régi álmot megvalósítani: az udvaron haranglábat állíthattak fel.

De a fejlesztések ezután sem álltak le: egy sikeres pályázat révén energetikai felújítás zajlott az otthonban, illetve új liftet is beépítettek.

Az otthon 2012. január 1-jétől viseli Fabricius Endre néhai evangélikus polgármester nevét, kinek egykori adománya teremtette meg – a Széchenyi terv nyújtotta támogatás mellett – az intézmény felépítésének alapját.

Volt tehát bőséggel mire emlékezni, mit ünnepelni és miért hálát adni e jeles napon. Az intézmény dolgozói és lakói a jövőben is azzal a reménységgel élnek az életüket, hogy – Gabnai Sándor esperes szavaival – „erős bizalommal hisszük, hogy Isten munkálkodik mindig, mindenekben”.

■ HUBERT KATALIN mentálhigiénés munkatárs

Pápai audiencia

Veszprém megyei felügyelők találkoztak

▶ A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület egyik legnagyobb egyházmegyéjében évről évre sok az esemény, amelyekről hetilapunkban is rendszeresen tudósítunk. Huszonhat anyagyülekezetével, a hozzájuk tartozó leányegyházközségekkel, szóránygyülekezetekkel a Veszprémi Egyházmegye igazán tág területet ölel fel. A több mint százötven istentiszteleti hely azonban a mindenkori elnökségek és presbitériumok számára nemcsak a találkozások s az általuk szervezett alkalmak megbecsült helyszíne – fenntartásuk, renoválásuk is felelősségteljes tervezést és gondoskodást igényel... Henn László egyházmegyei felügyelő és Polgárdi Sándor esperes ezért is hívta össze február 8-ra a Veszprém megyei evangélikus egyházközségek felügyelőit. A 2012–2018 közötti időszakra megválasztott tisztségviselők részére első alkalommal szervezték ilyen jellegű konferenciát. A nagy érdeklődéssel kísért újszerű együttlétnak a pápai egyházközség gyülekezeti terme adott otthont.

A konferenciát nyitó áhítatot Polgárdi Sándor helyi lelkész, esperes a 2014. év igéje – „De nekem olyan jó Isten közelsége...” (Zsolt 73,28a) – alapján tartotta. Kiemelte: elhívásunk attól az Istentől érkezett hozzánk, aki nyilvánvalóvá tette szeretetét úgy is, hogy egyszülött Fiát adta nekünk. Az Úr közelségét családi közösségben, gyülekezeteinkben egyaránt megélhetjük. Az egyház szélesre tárt kapuja is hirdeti a keresőknek, fiataloknak és családoknak, hogy milyen jó az ige közelségében és közösségében élni. Szolgálatunk során minden ezért az egyért: az ige hirdetés folytonosságának biztosításáért történik.

A felügyelők pápai tanácskozására vendéglátódt nem hívtak a szervezők. Az elnökség ugyanis különösen fon-

tosnak tartotta, hogy az áhítatot, illetve előadásait követően a jelenlévők – beszélgessenek. A gyülekezeteket érintő, legaktuálisabb kérdésekről tartott fórumbeszélgetésen Szamosi Attila egyházmegyei másodfelügyelő vállalta a moderátori feladatokat.

Expozíciójában az esperes beszámolt az egyházunk előtt álló feladatokról és az egyházmegyéjét közelebből, avagy közvetlenül is érintő kérdésekről. A paritás elvének hangsúlyozásával Polgárdi Sándor kiemelte a felügyelők szerepét az elnökségben. Utalt arra, hogy a felügyelők számára a múltban sem a „hatalom”, hanem mindig a szolgálat felelőssége és fontossága volt a meghatározó.

▶ Folytatás a 3. oldalon

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Urunk, Istenünk! Sok mindenre van erőnk, de a legfontosabbat csak te tudod megadni. Ezért kérünk, ajándékoz meg egyházadat megújuló hittel, hogy a te kegyelmedet keresse és hirdesse minden napon, hogy képes legyen köréd gyűteni a legkülönbébb embereket. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] ...add meg ezt kegyelmesen.

[Lektor:] Kérünk téged, ajándékoz meg minket elegendő napfényvel, hogy növekedni tudjunk, tiszta vízzel, hogy szomjunkt olthassuk, megbízható forrásból származó élelemmel és mértékletességgel, hogy még sokáig élhessünk ezen a bolygón. Ajándékoz meg felelősségtudattal és bőkezűséggel, hogy juttassunk javainkból azoknak, akiknek kevesebb adatott. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] ...add meg ezt kegyelmesen.

[Lektor:] Kérünk téged, ajándékoz meg gyülekezetünket az előttünk álló hetekben a feltámadott Krisztusban való hittel. Add, hogy minden apró áldozattal és lemondással közelebb kerüljünk a másokért való élet titkához. Add, hogy ki tudjuk előtted üresíteni magunkat, és minden reményünknek csak te légy a forrása. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] ...add meg ezt kegyelmesen.

[Lektor:] Kérünk téged, ajándékoz meg gyülekezetünket a vigasztalás lélekét, hogy rád bízva tudják elengedni meghalt szerettüket. Ajándékoz meg a szenvedőket állhatatossággal, hogy megújulva és megerősödve kerülhessenek ki próbatételeikből. Adj együtt érző segítőtársakat a magányosoknak, testi-lelki gyógyulást a betegeknek. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] ...add meg ezt kegyelmesen.

[Lektor:] Kérünk, ajándékoz meg minden embert, minket is, irgalommal, az igazság keresésével és szeretettel, hogy neked tetsző módon élhessünk, és hitelesen képviseljünk téged a világban. Amikor bizonytalanok vagyunk, vezess és bátoríts, amikor öntettek vagyunk, igazíts helyre szavaddal. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] ...add meg ezt kegyelmesen.

[Lelkész:] Mert te vagy az Úr, és te teremtesz szeretetet, jogot és igazságot a földön, és teljessé teszed országodat, amelyet otthonul adsz minden gyermekednek. Ámen.

Luther-konferencia

E heti számunkban terveztük megosztani olvasóinkkal a révfülöpi Ordass Lajos Evangelikus Oktatási Központban január 31. és február 2. között megrendezett Luther-konferencián elhangzott előadások szerkesztett szövegét. Anyagtorlódás miatt azonban ígértünknek csak következő lapszámunkban tudunk eleget tenni. A késedelemért olvasóink (és az előadók) szíves megértését kérjük. – A szerk.

**FIZESSEN
ELŐ
LAPUNKRA!**

HETVENED VASÁRNAP – 1MÓZ 22,1-13

A VASÁRNAP IGÉJE

Lelkesedéssel vásároltuk meg hajdan Szabó Magda 1967-ben megjelent könyvét, amelynek ez a címe: *Mózes egy, huszonkettő*. Elkintettünk az igehely téves megjelölésétől, hiszen olvashattuk a regény elején Ábrahám és Izsák történetét.

A regényben a nemzedékek konfliktusa jelenik meg, miszerint is az új idők Izsákjai – fiak és lányok – lázadjanak fel az Ábrahámok ellen, az ifjú generáció az öregek ellen, akarjanak újat, mást, jobbat, szebbet, ne kövessék elődeik elhibázott életét. De akkor mit keres a regény elején Ábrahám és Izsák története?

Erre itt és most ne is keressük a választ, bár a neves és később keresztyén hitéről bizonyosságot tevő író könyve már digitálisan is olvasható. Érdekes és izgalmas téma a nemzedékek konfliktusa, de nekünk egészen másról szól ez a történet hetvened vasárnapján, amikor az egyházi esztendőnek egy új szakasza kezdődik. Mögöttünk a karácsony-vízkereszt, az üdvtörténet első állomása, és most ezen a vasárnapon lassan a bört, a nagyhét és a húsvét ünnepe, az üdvtörténet második felvonása felé fordulunk. Hetven nap múlva bekövetkezik a mi megváltásunk ünnepe! Fel tudunk-e erre igazi hittel készülni? De milyen hittel? Milyen az a hit, amely kívánatos lenne a nagyhétre és a feltámadás ünnepére?

Ábrahám azt a parancsot kapja Istentől, hogy áldozza fel „egyetlen fiát, akit szeret”, Mórijjá földjén. Tudó-

Lehetséges-e ilyen hit?

sok vitathatják a földrajzi részleteket, de nekünk elegendő látnunk a szent szövegben, hogy Ábrahámnak oda kell mennie szeretett fiával áldozatot bemutatni, ahol Mórijjá földjén a Si-on hegye áll, és majd Salamon ide építi az egyetlen szent templomot.

Nincs az a keresztyén ember, aki ne Jézusra gondolna és mindarra, amire ez a mai vasárnap már fel akar készíteni bennünket: a golgotai kereszten bemutatott áldozatra és a feltámadásra. De ehhez kell az a hit, amelynek alapmintáját ebből az ősi történetből szabad kiolvasnunk s a mienkkel összehasonlítani.

Sokféleképpen megközelíthető a történet. Van nagyon emberi kiindulópont is, amelyet az író is javasol az ifjú generációnak. Hiszen miféle parancs az, amely egy gyermek feláldozására vonatkozik? És miféle ember az, aki képes a gyermeke ellen fordulni? És a gyermek miért nem emelhet kezét az apjára?

A történetet lehetséges így megközelíteni, de ezen az úton nem jutunk el az igazi lényegéhez, lelkünk legtitokzatosabb csodájának alapképletéhez, a hithez. Mert a nagyhétre, a megváltásunkról való megemlékezésre készülünk, és azt nem ünnepehetjük meg akármilyen hittel, csak olyannal, amelynek a tartalma, tartása, karaktere egy kicsit is hasonlít erre a történetben elélt rajzolódó hitre.

Ábrahám és Izsák története egyszerűen zseniális alkotás arra a célra, hogy *mi vizsgáljuk meg önmagunkat, amikor ezt a történetet olvassuk, halljuk*. Milyen Ábrahám viselkedése, milyen Izsák viselkedése? Ezek a hit legalapvetőbb mintaelegységei. Vagy ezt közelítjük meg Isten Lelke segítségével, vagy csak vallást ját-

szunk. Kik érthetik meg igazán ezt a történetet?

Hitoktató mesélte: sok éven keresztül sok gyermeknek taníthatta ezt a történetet, és a kisgyermek sohasem szörnyülködtek felette, mert első pillanattól kezdve ösztönösen tisztában voltak azzal, hogy rossz dolog itt nem történhet, hogy minden jóra fog fordulni. A gyermeki lélek képes volt azonnal „megérteni”, hogy rossz dolog nem történhet, mert itt Isten a kezdeményező.

Egyszer – így az elbeszélő – az egyik gyermek anyukája lázadt fel egy rajz láttán (Ábrahám késsel a kezében), és nem akarta tovább a gyermekét hittanra engedni. De megérintette a történet csodája, amikor a hitoktató szelidséggel és türelemmel megmutatta neki, mire megy ki a játék. S ezt a történet kezdetében is elrejtett értelmet a kisgyermek azonnal felfogták, ők egyszer sem vonták kétségbe, hogy a történetnek jó vége lesz. Mert a szívükkel megértették, hogy ahol Isten a kezdeményező, ott jövátételten baj nem történhet. Azonnal tudták, hogy Ábrahám nem fogja feláldozni Izsákot! De tudta-e Ábrahám? Tudta-e Izsák?

Egyet tudtak: Isten szavát kell követni! Elhangzik a parancs, és Ábrahám a leírás szerint szó nélkül cselekszik. Tessék figyelni a történet aprólékos leírását, szinte időhúzó a stílus. Azért, hogy az olvasó, a hallgató élje bele magát ebbe az ábrahámi (izsáki) magatartásba.

Amikor megérkeznek a tetthelyre, Ábrahám hitvallást mond a szolgálóinak: „Maradjatok itt..., én pedig a fiammal elmegyek oda, imádkozunk, és utána visszatérünk hozzátok.” (5) Mind a ketten! Nincs kétség, hogy mind a ketten. Hogyan? Az

Isten titka, de visszatérünk. Nem lehet másképpen!

Izsák már nem gyerek, de az apa félti őt, csak a fát vigye, a kés és a tűz nála marad. Nehogy megsebezze magát a szeretett gyermek. S mennek ketten, Izsák kérdéséig csendben: „Apám..., hol van az áldozatra való bárány?”

És Ábrahám újra csak hitvallást mond: „Isten majd gondoskodik” arról, fiam. Mert nem lehet másképpen. És Izsáknak nincs több kérdése. Mert van valaki, aki majd megoldást ad. Ez biztos! Én nem látom a megoldást, de van valaki, aki látja.

Épül az oltár, precíz a fahasábok elhelyezése, Izsák megkötözve, és csend van még akkor is, amikor az apa a fiát felteszi a farakásra. Mert itt nem az a lényeg, hogy mi történik, hanem az, hogy én képes vagyok-e ennyire Istenre hagyatkozni. A vélhető tragédia utolsó másodpercének utolsó töredékében is? Ez megrendítő: Ábrahám és Izsák csendben vannak, csak engedik a történet menését. Már itt a felemelt kés, és megszólal az Úr (angyalának) hangja. És ott a kos felakadva.

S akkor értem meg a történetet, ha rájövök: én, az olvasó vagy igehallgató kerültem most vizsgálat alá, milyen az én hitem. Lehetséges-e ilyen hit? Kellene, mert Pál apostol is erről az ábrahámi hitről beszél a *Római levélben* (Róm 4). Így készülünk a nagyhét és a feltámadás ünnepére! Lehetséges ilyen hit? Csak kérhetjük, mint az első tanítványok!

■ RIBÁR JÁNOS

Imádkozunk! Urunk! Apostolaidal együtt kérünk: a hitünket növelve Szentlelkeddel! (Lk 17,5)

Az Isten csendben, csendben, csendben lakik

Aki belépett *Túróczy Zoltán* püspök dolgozószobájába, a címben idézett felirattal találkozott. A csend a püspök számára nem volt üres, Isten jelenlétét élte meg benne.

A Szentírás sok helyen szól az áldott csendről mint az Istennel való találkozás helyéről.

Amikor Illés felzaklatott lélekkel menekül üldözői elől, és egy barlangban húzza meg magát, megszólítja őt Isten. Vihar, mennydörgés, földrendés zaja hallatszik, de Isten nincs jelen ezekben a hangos természeti jelenségekben. Aztán csend lesz, és ebben a csendben egy halk és szelíd hangot hall Illés. Az Isten szól a csendben.

Életének próbáiban mondja Dávid király: „Légy csendben, és várj az Úrra!” (Zsolt 37,7)

Jóbbhoz szenvedései között szól Isten: „Figyelj, Jób, hallgass rám! Légy csendben, most én beszélek!” (Jób 33,31)

A természetnél fogva hangos Péter is megtanulja: „...a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek...: ez értékes az Isten előtt.” (1Pt 3,4)

Az Istennel való találkozáshoz, az imádkozáshoz csend kell. Éppen ez hiányzik nekünk, mert zajos korban élünk. Azt hisszük, hogy a csend olyan úr, amelyet mindenképpen ki kell tölteni.

Bozzay Margit, a 20. század elejének elfelejtett írónője írja: „Sok ember fél a csendtől, a magánytól. Fél a tükörtől, amelyet a csend, a magány tart eléje. Mert az ember sohasem az, akinek társaságban látszik, akinek az emberek közt mutatja magát. Az ember mindig az, aki csendben, magányban... szembenéz önmagával.”

Félünk attól, hogy szembenézzünk önmagunkkal. Félünk attól, hogy szembenézzünk Istennel. Ezért körülvesszük magunkat zajjal.

A buszon akaratlanul is meghallottam két idősödő ember beszélgetését: „Nálam mindig be van kapcsolva a rádió vagy a tévé, én nem bírom a csendet.” Igazából azt mondta: nem bírom önmagammat. Fiatalabbak fülében ott a fülhallgató, a zene még így is két méterrel is hallható, egyfolytában beszélünk a mobiltelefonon, chatelünk a neten.

Túl sokat beszélünk, és kevés esélyt, lehetőséget adunk másoknak, Istennek. Ilyenek az imádságaink is: beszélünk, panaszkodunk, sírunkozunk, de nem tudunk csendben lenni és Istent hallgatni.

Humorosan azt mondta valaki, hogy Isten azért adott nekünk két fület és egy száját, hogy kétszer annyit hallgassunk, mint amennyit beszélünk. Istentiszteleinken szoktunk liturgikus csendet tartani. Mielőtt el-

hangoznának az imádságok, mielőtt a gyónásban megvallanánk bűneinket, jó egy percig csendben lenni.

De tapasztaljuk, ha lenne végre percnyi csendességünk, amelyben Istenre hallgatnánk, biztos, hogy valami megzavar: váratlanul jön valaki, megszólal a telefon, eszünkbe jutnak a tennivalóink. Ahhoz, hogy igazán Istenre tudjunk figyelni, ki kell kapcsolnunk a telefont, be kell zárunk a laptopot, és ki kell zárunk minden egyéb zavaró tényezőt. Jézus azt tanácsolja: „Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódat bezárva imádkozzál Atyáddhoz titokban...” (Mt 6,6)

Az ókori átlagos zsidó házak egyetlen lakószobából álltak, és ebből nyílt a ház egyetlen zárható helyisége, egy kis szűk, ablaktalan szobácska: a kamra (tameion). Jézus oda küld bennünket elcsendesedni, ahol a hétköznapi anyagi valóság nem zavarhat meg bennünket. Ebben a csendben vannak olyan pillanatok, amikor nincs szükségünk szavakra sem. Csak hallgatunk, Isten előtt állunk, és közben az Isten gondolatai járnak át minket.

Túrmezei Erzsébet ír erről az Isten előtti csendről a *Ha nem teszek semmit sem* című versében: „Most nem síetek, / most nem rohanok, / most nem tervezek, / most nem akarok, / most

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

nem teszek semmit sem, / csak engedem, hogy szeressen az Isten. // Most megnyugosom, / most elpihenek / békén, szabadon, / mint gyenge gyerek, / és nem teszek semmit sem, / csak engedem, hogy szeressen az Isten. // S míg ölel a fény / és ölel a csend, / és árad belém, / és újjáteremt, / míg nem teszek semmit sem, / csak engedem, hogy szeressen az Isten, // új gyümölcs terem, / másoknak terem, / érik csendesen / erő, győzelem... / ha nem teszek semmit sem, csak engedem, hogy szeressen az Isten.”

A csendben halljuk meg Isten szavát. A csendben találunk önmagunkra. A csendben találjuk meg utunkat.

Az egyik kalkuttai gyermekotthon homlokzatán *Teréz* anya egyik mondása olvasható: „A csend gyümölcse az ima. Az ima gyümölcse a hit. A hit gyümölcse a szeretet. A szeretet gyümölcse a béke.”

A nagy dolgok a csendben születnek. Szükségünk van csendre.

■ BALICZA IVÁN

Az *Evangelikus Élet* 2005–2013. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

Hittanárok „két lábbal a földön”

► **Olvasóink előző heti lapszámunkban is találkozhattak az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) hirdetésével, amely arról ad hírt, hogy bővültek az intézmény képzési lehetőségei. Az idei őszi félévben induló új képzési formákról dr. Kodácsy-Simon Eszter egyetemi adjunktust, az EHE hittanárképzésért felelős oktatóját kérdeztük.**

– Mit jelent pontosan ez a bővülés?

– Egyetemünk a hittanárképzés indításától kezdve, közel két évtizede együttműködik az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel (ELTE). A kétszakos hittanárképzés meghirdetésére azonban az osztott tanárképzés bevezetése után, 2006-tól nem volt lehetőségünk. A felsőoktatási törvények változása következtében 2014-től már hittan szakon is újra lehet osztatlan képzésben tanulni, ezért ósztól tizenöt különféle – mind bölcsész, mind természettudományos – szakkal párosíthatják a hittanár szakot az osztatlan képzésben nálunk tanulni vágyók.

– Ez azt jelenti, hogy félig az EHE, félig az ELTE hallgatói lesznek a jelentkezők?

– Az EHE-vel lesznek hallgatói jogviszonyban, s a képzés felét, a közismereti szakpár tárgyait az ELTE-n hallgatják és teljesítik a hallgatók.

– Mennyiben kapcsolható ez a változás a közoktatásban kötelezően választható erkölcsstan, illetve hit- és erkölcsstan bevezetéséhez?

– A kötelezően választható hit- és erkölcsstan bevezetését a köznevelési törvény írja elő, az osztatlan tanári szak visszaállítása pedig a felsőoktatási törvényben szerepel. A gyakorlati oldalt tekintve kétségkívül van közülük egymáshoz, mivel a hit- és erkölcsstan oktatása miatt nagyobb igény mutatkozik a hittanárképzésre.

– Ezt az igényt mérte föl az EHE, és döntött úgy, hogy bővíti a képzéspaletta?

– Igyekszünk minél több lehetőséget felajánlani leendő hallgatóinknak, ezért jelenleg minden variációban indítunk hittanárképzést: osztatlan, tíz féléves képzésben egyszakos és közismereti szakkal párosított hittanár-nevelőtanár képzést, emellett osztott formában hat féléves katechéta-lelképítési munkatárs alapszakot (BA) és öt féléves hittanár-nevelőtanár mesterszakot (MA) is. Utóbbi két képzés azok körében válik egyre népszerűbbé, akiknek már van valamilyen diplomájuk.

– Két tanári szak elvégzése nyilván dupla terhelést jelent.

– Nem, a szakpáros hallgató ugyanúgy háromszáz kreditet teljesít tíz félév alatt, mint az egyszakos hittanár, csak nem egy tudományterületen, hanem kettőn.

– Mik az előnyei a kétszakos képzésnek?

– Egyrészt kétszakos diplomával jobban el lehet helyezkedni, divatos kifejezéssel élve „piacképesebb” az illető. Másrészt egyházunkban a hit- és erkölcsstanoktatás nagyon sok személyi-szervezési problémába ütközik. A lelkészek – érthető okokból – nem tudnak annyi hittanórát vállalni, amennyire igény volna. Jó lenne, ha olyan evangélikus tanárok is tudnának

hittan tanítani, akik a közismereti szakpár miatt az állami iskolában már státusban vannak, s így nem a lelkészeknek kellene bejárniuk az adott iskolába a hittanórákat megtartani.

– Eddig hány hittanárt „küldött ki a világba” az EHE, és mit lehet tudni a tanárok mostani helyzetéről?

– Az elmúlt években több mint háromszáz evangélikus hittanárt és hitoktatót képeztek egyetemünkön. A hittanárok helyzetének megváltoztatására – mind a fizetés, mind az életpályamodell tekintetében – most igény és szándék is van. Egy hittanár a jelenlegi „jelképes” órabérből nem tudja fenntartani magát. A püspöki tanács felkérésére épp a napokban készítettünk el a hittan stratégiai munkacsoporttal egy anyagot, melyben a hitoktatási kérdések megoldására teszünk javaslatokat a helyzet rendezése érdekében. A tervezet február 21-én kerül a zsinat elé.

– Ön, aki matematika-fizika szakos tanár is, mondhatni „prototípusa” a „több lábón álló” hittanárnak...

– Mindig meglep, amikor mások elcsodálkoznak azon, hogy matematika- és fizikatanári végzettségem is van. Valahogy az emberek fejében a reál tantárgyak és a hittan teljességgel összeférhetetlenek. Én azon vagyok, hogy rávilágítsak: szó sincs itt ellentétéről, csupán más aspektusról. A mai világban minél többféle tudása van valakinek, annál könnyebben tud elhelyezkedni. Minél több területet ismer egy tanár, annál hitelesebben és érdekesebben tudja oktatni a tárgyát. Így több ponton is tud kapcsolódni a gyerekekhez, ez pedig számukra nagyon inspiráló lehet.

■ KINYIK ANITA

Pápai audiencia

► *Folytatás az 1. oldalról*

Beszédében Polgárdi Sándor megosztotta hallgatóságával a két évvel ezelőtt kialakított hat gyülekezeti körzetről szerzett tapasztalatait. Szólt arról is, hogy egyházunk tematikus évekkel készül a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplésére. Az idej, *reformáció és kultúra* elnevezésű esztendő kapcsán jelezte, hogy Pápan is az elképzelések között szerepel egy e témakörhöz illeszkedő kiállítás és programsorozat megszervezése.

Az eszperes kiemelte az állami általános iskolákban történő hitoktatás missziói lehetőségét, és hangsúlyozta, hogy e munkához a jövőben jóval több hitoktatóra lesz szükség a városokban, a szórványokban és a kiterjedt iskolahálózatban.

A felügyelői konferencián ismertette az eszperes az egyházmegye, az egyházkerület, illetve az országos egyház fontosabb programjainak időpontjait. (Eszperint a Veszprémi Egyházmegye nem az idén, hanem 2015. június 7-én rendezi meg negyedik megyei evangélikus találkozóját.)

Henn László egyházmegyei felügyelő a felügyelők törvényben rögzített feladatait idézte fel, példáit a mindennapokból hozva. Alaposan áttekintette az e szolgálati területre vonatkozó törvényi szabályozást, sőt egyháztörténeli visszatekintésben is értelmezte a felügyelő szerepét. Felhívta a résztvevők figyelmét arra is, hogy egyházunk hivatalos lapja, az *Evangélikus Közélet* a világhálón is elérhető.

Az ebédet követő fórumbeszélgetés során területekre került a 2014. évi gazdasági körlevél és az új szolidari-

tási törvény, illetve jó néhány egyéb kérdés is, amelyekre az egyházmegyei elnökség tagjai válaszoltak.

Szó esett a szórványhelyzetből adódó sajátosságokról is. Az egyházmegye falvaiban – az úgynevezett Leader-pályázatok jóvoltából – mintegy kétszázötvenmillió forint európai uniós támogatás jutott a templomok felújítására. Az örömtök mellett a gondok is előkerültek. A jövőben – az elnyert pénzügyi támogatások megfelelő felhasználása érdekében – sokkal nagyobb odafigyelést igényel a munkák szervezése, ellenőrzése. Az sem kevésbé fontos, hogy a munkák a megrendelő által kívánt műszaki tartalommal készüljenek el. Ezért lenne igény egy úgynevezett létesítményfelelős munkájára. Ezt a tisztelet olyan szakember tölthetné be, akinek nemcsak műszaki felkészültsége van, hanem a jogi szabályozásban is járatos.

Jó volt hallani a nemesszalóki (nagyalásny-dabrony-nemesszalóki egyházközség) felügyelő asszony beszámolójában, hogy ők az egyházat a templom falain kívül is építik programokkal, amelyek révén a gyülekezet a falu legaktívabb közösségeként jelenik meg. Bár akadnak nehézségeik, sokkal több az örömtök e szolgálatban.

Útravalóként az egybegyűltek sok információt, az összefogás és egymásra figyelés iránti igényüket helyezték bele a képzeletbeli tarisznyába. De poggyszakba tehetők az *Evangélikus Élet* aktuális számát, a 2014. évi *Evangélikus naptárt*, illetve fontos törvények, szabályrendeletek másolatait is.

A konferencia résztvevői egyhangúlag abban állapodtak meg, hogy újra találkoznak – jövőre ugyanitt.

■ P. S.

Látványos látszat

Néhány éve Budapesten új jelenségre lettem figyelmes: több széken, ízlésesen felújított, nagy üvegablakot kapott, kivilágított kenyérboltra, kis pékségre felírták: „Látványosság”.

Így első pillantásra kicsit furcsának tűnt a látványosság megnevezés, mondhatnám inkább, enyhén nevetségesnek, nagyképűnek. Mi is az, hogy látványosság? Mitől lesz a pékség, a kenyérbolt látvány?

Eddigi tapasztalataim alapján – leegyszerűsítve a dolgokat – én úgy tudtam, hogy a pékség az a szép és tiszta hely, ahol a kenyeret, veknit, kiflit, a különböző ínycsiklandó péksüteményeket elkészítik, megsütik és kiárusítják. Ennyi, és nem több. Mi-féle bizarr találmány már megint ez a „látványosság”?

Gyerekkoromban rendszeresen jártam dédapám államosított bácsfalusi pékségébe, ahol – az igazat megvallva – a kenyérból, -sütés fortélyait bámultam, amelyek valóban látványosak voltak. Főleg az tetszett nekem, ahogy a hatalmas téglakezencéket lángszórával kihevítették, és a hosszú péklapáttal a megformázott, nyers kenyértésztát becsúsztatták a hét-nyolc méter hosszú üregekbe. S bár, mondom, az egész produkció nagyon látványos volt, mintegy magába ötvözve az alkimia és az akrobatika elemeit, mégsem hallottam egyetlen pék szájából sem azt, hogy ez itt most „látványosság”.

S hogy mi is tulajdonképpen ez a látvány névvel illetett pékség?! Semmi más, mint kicsit jobban kicicomázott, kiszínezett, megvilágított sütőde, ahol a vásárló saját két szemével láthatja, miként készül a kenyér meg a péksütemény, s ahol mindez még

kíváncsibb, látványosabb tesz ki a pultra. Az azonban még egyáltalán nem biztos, hogy ettől jobb és minőségibb, netán ízletesebb és egészségesebb a látványosan csomagolt és kiállított portéka.

A látványosság lett a mai modern üzletfilozófia, az úgynevezett marketing egyik kulcsfogalma.

A semmit is jól el lehet adni, ha megfelelő a látvány, ha jó a reklám. Így jelentek meg szépen lassan, de kitaró cél tudatossággal a látványcukrászdák, látványételbárok és az egyéb látvány-mindenfélék.

Az már rég túlhaladott állítás, hogy „a jó bornak nem kell cégér”. Dehogynem! A legjobb bort sem lehet eladni a cégéres látvány nélkül, mert nem is annyira a tartalom, a minőség, a belső állag a fontos, mint a külső, a csomagolás, a megfelelő, illúziókéltő reklám.

Ami a cégért illeti, nagyon érdekes filozófiájuk van a legújabb autóreklámoknak is. Jó évtizeddel ezelőtt még részletesen közölték az illető autómárka technikai és egyéb fontos paramétereit: a motor adatait, fogyasztását, tartósságát. A mai reklámok ezt szinte teljesen nélkülözik.

Ma nem az a fontos, amit az autó tud, amit a motor teljesít, hanem legelső sorban az, hogy milyen látványt nyújt, és ez a látvány, ez a forma milyen életérzést sugall. Hogy a vevő miképpen érzi magát ettől a varázslatos látványtól, hogy miként alakítja át a jármű a mindennapok szürke emberét királlyá, úrrá, gazdaggá, sikeressé, „macsóvá”, amolyan VIP-vé. A lényeg a boldogság, a beteljesülés illúziója, és így válik a látványosság a dolgok alfájává és ómegájává.

A látvány és a látszat rokon értelmű szavak, azonos szótöbblől származnak. A látvánnyal szemben a látszat az a valami, amiről azt mondják, hogy csal. Csal, mert nincs mögötte valós tartalom, mert többnyire illúzióra, káprázatra épít. A látszat mögött gyakran azt véljük felfedezni, ami nincs. Ezért lehet a látszat egyes esetekben tudatos félrevezetés, netán megtervezett manipuláció vagy közönséges hazugság.

A legutóbbi „hajótöréses” *Égtájolóban* említettem (*Hajótörések után vitorlabontás, Evangélikus Élet*, január 19.), hogy vallási, egyházi életünkben egyre nagyobb szerepe van a látványosságoknak. Azt is mondhatnám, hogy a mai keresztyénység egyre inkább egyfajta ünnepi látványkeresztyénséggé kezd átalakulni. Népes, látványos ünnepeink, rendezvényeink vannak bőven.

Többször voltam vendége, szereplője a német rendezvénynek, a híres Kirchentagnak. Öt-hat napon át egy-egy németországi nagyvárosban több százezer ember is részt vesz ezen a nagyon látványos eseményen. Van itt különböző stílusú, formájú, ritmusú istentisztelet, áhítat, van bőven minden ízlésnek megfelelő zenei show, színház, film, koncert, kiállítás, vásár, világbazár, gasztronómiai kirakodás és rengeteg egyéb. Óriási látvány, fantasztikus hangulat.

Ortodox testvéreink legutóbbi vízkeresztünnepén hatalmas tömegek mozdultak a látványért, kis szenteltvízért, főpapi áldásért. Ott tülekedtek, könyököltek, taposták egymást az égi malasztért, bőven akadt így dolguk a mentősöknek, rendőröknek, katasztrófaelhárító osztagoknak és a mindenható híradósoknak, mert óriási banzáj lett ez az egész.

Elnézem a mi háztáji evangélikus

ünnepeinket, rendezvényeinket, amikor végre mi is „telt házások” vagyunk, amikor lüktet az élet, felemelő a látvány, ahol jó benne lenni a forgatagban. Bárki, aki először tér be egy ilyen „zajos ünnepi”, látványos alkalomra, jól láthatja, tapasztalhatja, hogy micsoda élet, lüktetés, dinamika van evangélikus egyházunkban. Milyen jólesik füleinknek ilyenkor a dicséret, milyen felemelő az élmény, a látvány!

S hogy mégis micsoda élet van bennünk? El kell menni és meg kell nézni, milyenek is valójában a hétköznapi, szürke, a rutinná vált vasárnapok. Minden szépen visszarendeződik a megszokott, a jól bejáratott, az unalmas kerékvágásba. És eszembe jutott az ige, amelyet a szardiszi gyülekezetnek mond a Lélek: „*Tudok cselekedeteidről, hogy az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.*” (Jel 3,1) Akár így is mondhatta volna: az a látszat, hogy élsz, pedig halott vagy.

Ez nagyon fájdalmas kijelentés, amely sok-sok válasza váró kérdést indított el bennem. Legelső sorban azt, hogy látványos, népes ünnepeink, rendezvényeink mögött valójában mi van – a hit belső, forró megtapasztalása vagy a pillanatnyi látszat? Látványos látszat, amely mögött nincs semmi? Az a látszat, az az illúzió, amelyet a magunk megnyugtására vagy a médiának, a közvéleménynek, a nyilvánosságnak szánunk? Bemutatni mindenáron, hogy bennünk élet van, erő, határtalan lelkesedés, olyan „oké”-hangulat.

Velünk számolnia kell a világnak, társadalomnak egyaránt – a szép látszat ellenére mégis a halódó, az agonizáló állapot a jellemző. Pedig mi annyi nagy ívű, világrengető látványt produkálunk – de valami, valami

ÉGTÁJOLÓ

mégis hiányzik, valami, ami a lényeg, a belső tartalom, a bőséges lelkigyűmölcs-termés.

Nem élek-halok a statisztikákért, de már sokszor leírtuk, elmondtuk, hogy tükröt tartanak elénk, és mi folyamatosan szomorú, lehangoló tükröképet láthatunk. Amíg – túl a látványon, ünnepen, reklámon – oda-benn a szívekben nem történik meg az igazi nagy találkozás, az igazi mély átalakulás, amelyet egyesek megtérésnek, mások lelki ébredésnek vagy hitre jutásnak neveznek, addig néma, mozdulatlan marad a lélek, és épülnek a kártyavarak, intézmények, a látványok látszatszilánkokból, de nincs, még sincs gyümölcs-termés.

Isten Lelke azonban azt üzeni ma nekünk, a 21. század keresztyéneinek, evangélikusainak, hogy eljött az ébredés ideje, eljött a megerősödés, a gyógyulás és gyógyítás ideje, amely nem a saját erőnk, hanem Jézus kegyelme által valósul meg.

Adorjani Dezső Zoltán püspök
Romániai Evangélikus-Lutheránus
Egyház

MEE-állásfoglalás

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) elnökségének közleménye a Magyarország náci Németország általi megszállásának 70. évfordulójára felállítani tervezett emlékművel kapcsolatban

► **Dr. Heisler András**, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke levelet intézett **dr. Fabiny Tamáshoz**, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspökéhez, a Keresztény–Zsidó Társaság ügyvezető elnökéhez a Magyarország náci Németország általi megszállásának hetvenedik évfordulójára felállítani tervezett emlékművel kapcsolatban. **Dr. Fabiny Tamás** a levelet a Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége elé terjesztette, amely a mai napon a következő állásfoglalást hozta.

A Magyarországi Evangélikus Egyház fontosnak tartja, hogy a kormány által kezdeményezett holokauszt-emlékvén során méltóképpen emlékezzünk a hetven évvel ezelőtt történetekre, mindenekelőtt a magyarországi holokauszt áldozataira.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy a közös emlékezés lehetőséget teremtsen a széles körű konzultációra, közös dolgaink megbeszélésére, mely hozzájárulna egy közös emlékezetkultúra létrejöttéhez s ezáltal a sokszínű nemzeti közösség megerősödéséhez.

Hitvalló püspökünkre, a mind a fasiszta, mind a kommunista diktatúra ellen küzdő **Ordass Lajosra** is emlékezve, aki ezen a napon változtat-

ta nevét **Wolfról** Ordassra, egyetértünk azzal, hogy Magyarország 1944. március 19-én történt, náci csapatok általi megszállásának történelmi tényére, különösképpen annak áldozataira köztéri szobor emlékeztessen.

Fontosnak tartjuk ugyanakkor, hogy az emlékmű felállításának módja és a megvalósításra szánt idő ne korlátozza a széles körű eszmecsere lehetőségét, s ne teremtsen alkalmat arra, hogy az emlékmű ügye bármilyen előjelű politikai szándék tárgyává silányuljon, s ezáltal a közös emlékezés lehetetlenné váljon.

Budapest, 2014. február 6.

■ **A Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége**

„Sok aggodással láttam az események irányát és fejlődését hazánkban. Különösebb meglepetést nem keltett bennem, azonban igen erősen megviselt, amikor 1944. március 19-én a németek megszállták Magyarországot. Bőjt negyedik vasárnapja volt. Tehát vasárnap – mint olyan sokszor már ebben a háborúban – igaztak le minket is teljesen. Istentiszteletre indultam éppen, amikor a hírt tudomásomra adták. Úgy látszott: végig ki kell ürítenünk a keserűség poharát!

Hogy milyen nagy volt bennem a keserűség, azt legjobban talán az a kis jegyzet mutatja, amelyet ezen a napon szolgálati naplómba írtam: »A mai naptól kezdve a hivatalos használat kötelezettségein kívül a Wolf család név helyett az Ordass családi nevet használom.« (...) Még a német megszállás estéjén megírtam névváltoztatás iránti kérvényemet. Nem tudtam persze, hogy a mostani viszonyok között egyáltalán célt tudok-e érni vele. (...) Végül azonban egy bonyhádi öregdiák: **dr. Grosch Károly**, aki a német megszálláskor önként hagyta el magos rangú szolgálatát a belügyminisztériumban, segítségemre volt, úgyhogy 1944. október 20-án végre kézhez vettem a névváltoztatási engedélyt.»

(In: Ordass Lajos: *Önéletrajzi írások*. Válogatta, sajtó alá rendezte és az utószót írta Szépfalusi István. Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyletem [Bern]) kiadása, 1985, 148–149. o.)

HIRDETÉSEK

Meghívó külmisziói napra és közgyűlésre

Missziók a békétlen és igazságtalan világban címmel rendezi meg az Evangélikus Külmisziói Egyesület közgyűlését és külmisziói napját február 22-én, szombaton 10–16 óra között a Deák téri evangélikus gyülekezet nagytermében (1052 Budapest, Deák tér 4.).

Program

- Bevezető áhítat: „*Ne szabjátok magatokat a világhoz*” (Róm 12,1) – **dr. Bálint Zoltán** mérnök
- *Közös úton a békesség és igazság szolgálatában* – Beszámoló az Egyházak Világtanácsának 10. nagygyűléséről, az ökumené célkitűzéseiről – **dr. Fischl Vilmos**, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtítkára
- Kávészünet
- Közgyűlés (elnöki beszámoló, pénzügyi jelentés, számvizsgálói jelentés, költségvetési tervezet)
- Az egyesület pénztárosának megválasztása, beiktatása
- Ebédészünet
- *Egység munkálása a megosztott világban* – **Kovácsné Tóth Márta** lelkész
- Afrikai úti beszámoló, a legfrissebb hírek – **dr. Bálintné Kis Beáta**
- Úti áldás – **B. Pintér Márta** lelkész

Ezúton is köszönetet mondunk minden, a 2013. évben kapott adományért. A név szerint adakozók részére mellékeljük az igazolást, de köszönjük mindazok adományát is, akik név nélkül vagy a missziós körök egyikében adakoztak.

Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

B. PINTÉR MÁRTA elnök
ZALÁN PÉTER társelnök

2014. MÁRCIUS 7.

Készülünk az ökumenikus világimanapra

Idén egyiptomi asszonyok hívják közös imádkozásra a világ keresztényeit. S noha a március 7-i istentisztelet anyagát már évekkorábban elkészítették (hiszen arról, hogy 2014-ben ők mutathatják be országukat, az előkészítő bizottság már nyolc esztendővel ezelőtt döntött), mégis mintha épp most lenne a legidőszoribb, hogy rájuk gondoljunk könyörgéseinkben.

Nem múlik el hét, hogy ne értesül-nénk egyiptomi keresztényeket ért atrocitásokról. A Kairóban élő kopt testvéreinktől kapott üzenetekben sokszor csak ennyi áll: „Nehéz időket élünk, imádkozzatok értünk.” Igaz, arról is jönnek hírek, hogy a szélsőséges csoportok megnyilvánulásai miatt növekszik az együttérzés a lakosság kilencven százalékát kitevő muszlim hívőkben. A keresztények üldöztetése miatt a jóakarató mohamedán emberek nemhogy elfordulnának Krisztus követőtől, hanem – épp ellenkezőleg – egyre többen érdeklődnek hitükről... (*Inside Mission* evangéliumi hírforrás)

Mindezeknek az információknak a birtokában talán kissé másként formálódnak majd imádságaink március 7-én, a hónap első péntekének estéjén.

Éltető forrás a pusztában – ezt a címet választották az egyiptomi asszonyok a világimanap mottójául. A mondat a Nílus folyóra is utal, amely a partok mentén évenkénti áradásával teszi termékenyvé földjüket. A víz életet jelképező volta Egyiptomban magától értetődő, de a választott mottó arra az „élő vízre” is emlékeztet, amellyel egykor – János evangélista leírása szerint – Jézus kínálta meg a samáriai asszonyt. Az a beszélgetés emberi értelmet meghaladó békességet munkált

a többszörösen is megvetett nő nyugtalan szívében. Ám ahogyan a Mester ígérte neki, lelke szomjával nem kellett többé „a kúthoz jönnie”, hiszen magával a „forrással”, Krisztussal találkozott.

Készülünk a világimanapra, mi-

közben nyugtalanító hírek érkeznek... Könyörgésben már most Isten elé vihetjük a közet-keleti térség feszült állapotát, kérve Isten békét teremtő erejét mint „éltető forrást a pusztában”.

■ **B. PINTÉR MÁRTA**

AZ IMANAPOT ELŐKÉSZÍTŐ EGYIPTOMI NŐI BIZOTTSÁG ÁLTAL KÉSZÍTETT FESZMÉNY

Magyar Civil Becsületrend

Az Ars Humanica Hungarica Kör, amelyet tudósok, egyházi vezetők, művészek és művészetpártolók alkotnak, 2011-ben alapította meg a Magyar Civil Becsületrendet, amellyel a nemes emberi értékeket felmutató cselekedeteket és a civil kurázsit ismerik el. A kitüntetés anyagi elismeréssel nem jár, értékét kizárólag a díjat odaítélők által képviselt szellemi-erkölcsi tőke adja.

Február 9-én, vasárnap délután harmadik alkalommal került sor a Magyar Civil Becsületrend átadására, melyet ezúttal négyen vehettek át: **Sz. Bíró Zoltán** történész, **Iványi Gábor** lelkész, **Deák Gábor** újságíró és **Ungváry Rudolf**

író (kitüntetését leánya vette át – *képiünk bal szélén*). Ők azok, akik 2012 októberében – saját költségükön – Jerevánba utaztak, hogy bocsánatot kérjenek az örmény néptől azért, mert a magyar kormány kiadta Azerbajdzsánban az „azeri baltás gyilkosként” elhíresült **Ramil Safarovot**, az örmény **Gurgen Margarjan** gyilkosát.

A szervezők a kitüntetettek méltóságára **Fabiny Tamás** püspököt, az Ars Humanica Hungarica Kör egyik alapítóját kérték fel. Beszédét a püspök a következőképpen zárta: „Szeretném, ha az egyházak nem válnának a politikai kereszténység áldozataivá, részei lennének viszont a civil társada-

lomnak, ahol természetes a közösségi felelősségvállalás. Ennek jegyében úgy gondolom, hogy fontos üzenetünk lehet a társadalom egészéhez, benne a politikai pártokhoz, kormányhoz és ellenzékhez egyaránt. Ez pedig: a politika és az erkölcs igenis össze kell, hogy férjen. Nem lehet olyan vélt vagy valós érdek, amely szemben áll nemcsak a zsidó-keresztény erkölccsel, hanem általában a humánus értékrenddel. Azt szeretném, hogy egy közösséget ne az érdekek, hanem az értékek határozzanak meg. A »jereváni négyes fogat« ilyen értéket képvisel, képvisel. Köszönet nekik érte.”

■ **HORVÁTH-HEGYI ÁRON** felvétele

Berlini iránytű

► A presbiterválasztás sok helyen teljesen hétköznapi, megszokott esemény. De nem a berlini protestáns magyar gyülekezet életében, mert a közösség bár húsz éve működik, presbitériumot csak most, február 8-án alakítottak. A húsz-harminc fős kis gyülekezet tulajdonképpen baráti társaság, amelynek tagjai hihetetlen erővel ragaszkodnak a havi egyszeri, magyar nyelvű istentisztelethez és az évente újonnan érkező lelkészekhez. Ennek a kitartásnak az eredménye, hogy januártól tagjai lettek a Németországi Magyar Nyelvű Protestáns Gyülekezetek Szövetségének.

Istentiszteletet minden hónap második szombatján tartanak, legtöbbször egy, a környéken tanuló, ösztöndíjas teológus közreműködésével. A „hivatalossá válás” azonban olyan nagy esemény, hogy Balla Bálint, a gyülekezet alapítója és presbiterjelölt már pénteken meghívta a leendő tisztségviselőket egy kellemes vacsorára (képünkön).

Schubert Edit és Pető Terézia – szintén presbiterjelöltek –, valamint Pompéry Judit pénztáros, Varga Pál, a szövetség elnöke és a gyülekezetben ideiglenesen szolgáló evangélikus teológushallgató, Kovács Barbara is élvezhették a vendéglátást. A negyedik presbiterjelölt, Czírkák Emese csak a másnapi istentiszteleten csatlakozott.

Az elkövetkezendő feladatok tisztázása mellett Balla Bálint a gyülekezet múltjáról is mesélt.

– Én mint „ösgrunewaldi” mindig is tagja voltam az itteni német gyülekezetnek, két alkalommal presbiternek is választottak. A kilencvenes években Cseri Gyula nagyon jeles református lelkész felhívott, mondván: „Nem lehetne Berlinben gyülekezetet alapítani?” Nekem eszembe se jutott volna. Én alakítsak gyülekezetet?! Mégis elmentem a grunewaldi lelkész-nőhöz, és az egyházközségtől havi egy alkalomra ingyen megkaptuk a kápolnát. Ismerős lelkészeket hívtunk meg, minden hónapban mást. Egy takarékosági hullám következtében azonban egy idő után már fizetnünk kellett a bérleti díjat. Nem tudta senki, csak Juditnak mondtam el, de ezt mindig én fizettem ki.

Arra a kérdésre, hogy milyen indíttatásból vállalta ezt az anyagi terhet, Bálint csak ennyit válaszolt:

– Mert keresztény vagyok! Anyám evangélikus, apám református volt, mindkét oldalról protestáns nevelést kaptam. Ugyanakkor fontos nekem a magyarságom.

A gyülekezet iránti elkötelezettség azonban másoknál is megmutatkozik. Pompéry Judit, a pénztáros szintén oroszlánrészt vállal a feladatokból, a pénzügyektől kezdve a szolgáló lelkészek ellátásáig. Hogy ő lenne a gyülekezet lelke, azt szerényen visszautasítja.

– A motor Bálint, és az ő barátival indultunk el. Először én is az ő révén kerültem az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem berkeibe, ahol ugyanezeket a feladatokat láttam el. Természetes volt, hogy a gyülekezetünkben is én legyek ezért felelős.

Azt a részben hátrányt, hogy nincs állandó lelkészünk, én más szempontból előnyként élem meg, hiszen ezáltal mindig új, fiatal teológusokat ismerhetek meg. Nem mind egyikük ugyanolyan képességű, számomra mégis gazdagodás látni a szakmai indulásukat. Ezen túl némelyikükkel máig tartó baráti kapcsolatom alakult ki. Annak következtében, hogy többségük a múltban nálunk szállt meg, nyilván mélyebben el tudtam velük beszélgetni, mint ha csak az istentiszteleten találkoztunk volna. Továbbá nagyon foglalkoztat,

hogy az aznapra kijelölt bibliai szakaszt a mindenkori lelkész hogyan tudja a mai ember számára interpretálni, közel hozni.

Ez másokat is érdekelt, mert a szombati istentiszteleten, mondhatni, rekord létszámú, magát a gyülekezethez tartozónak valló résztvevő gyűlt össze. A lambériás kis kápolna teljesen megtelt. Varga Pál vezette az istentisztelet liturgiáját, Kovács Barbara tartotta a prédikációt, majd a szövetség elnöke beiktatta a megválasztott presbiterjelölteket. Mind a négyen ambíciózusan készülnek új feladataik ellátására. Pető Terézia az egyike azoknak, akik a kezdetektől végigkísérték a gyülekezet fejlődését.

– Szoros személyes szálakkal kapcsolodom ide, mert Bálint az édesanyám keresztapja. A gyerekeink születése után nem jártam rendszeresen, de aztán kialakult egy fiatalos társaság, és emiatt mindig alig vártam a következő alkalmat. Az első között voltunk, akik a gyülekezetben tartottunk keresztelőt. A férjem húgának kislánya született, akit nem akartak otthon megkeresztelni, ezért támadt

KOVÁCS BARBARA FELVÉTELE

egy ötletem: tegyék meg itt, Berlinben. Ez egy kicsit kalandos vállalkozás volt, mert akkoriban a gyülekezet még nem tudott semmilyen hivatalos keresztlevelet adni, de ez nem tántorított el bennünket.

Az összeszokott társaság azóta is megmaradt, sokan érkeznek az itt tanuló lelkek, huszonéves korosztályból is. Czírkák Emese még az esküt is csodaszép kislányával a karján mondta el; ő képviseli a presbitériumban a fiatal családokat. A magyar–angol szakos tanárnő négy éve él Berlinben, ez idő alatt bekapcsolódott a magyar iskolát és óvodát működtető Brunsvik-egyesület munkájába.

– Alkalmi rendezvényeket szervezünk, legtöbbször a magyar nagykövetség segítségével. Jelenleg a farsangi bárra készülünk, ahová nagy örömminkre Gryllus Vilmost is sikerült meghívni.

Közel száz kisgyermekes család tartozik hozzánk. Az a tapasztalatunk, hogy noha rengeteg itt a magyar, sokszor nehéz őket megmozgatni. Kevés lehetőségünk van magyar programokat szervezni. Azt gondolnánk, hogy éppen ezért többen élnek velük, de nem így van. Próbáltunk magyarnéptánc-oktatást indítani.

Először nagy volt rá az igény, de aztán hamar alábbhagyott a lelkesedés.

Az újonnan ideköltözők azt vallják, hogy a gyerek először tanuljon meg németül, német foglalkozásokra íratják be őket, és emellett sem idő, sem pénz nem marad már a magyar programokra. De legtöbbször az akarat hiányzik: nem tudják a családok elkötelezni magukat a rendszeres foglalkozások mellett. Ennek az okát mi is keressük a mai napig.

Emese a családok irányába nyitna, az istentiszteletet szívesen kibővítené egy gyerekeknek szóló részzel, ahol gitárzenével és játékos feladatokkal vonná be a legkisebbeket is.

Az istentisztelet után szokás, hogy az újak kávé és sütemény mellett bemutatkoznak, elmondják, honnan érkeztek Berlinbe, és itt mivel foglalkoznak. Ebből is látszik, hogy a közösség nem személytelen tagok összessége, hanem érdeklődnek egymás iránt, és segítik a másikat az itteni boldogulásban. Ez alkalommal külön színpontnak számított, hogy a magyar megjelentek mellett a grunewaldi evangélikus gyülekezet német lelkésze is tiszteletét tette, aki bár sokat nem értett az elhangzottakból, de annál nagyobb lelkesedéssel és mosollyal elegetett szóba a résztvevőkkel.

Varga Pál az érdeklődőknek elmondta, hogy mit jelent a Németországi Magyar Nyelvű Protestáns Gyülekezetek Szövetsége tagjának lenni.

– Eddig a gyülekezetnek nem volt semmilyen jogállása, de most már nemcsak úgy „lóg a levegőben”, ha-

nem egy hivatalosan elismert szervezethez tartozik. Azáltal, hogy megalkult a presbitérium, a szövetség is egyfajta felelősséget vállal, hogy Berlinben történjen előrehaladás.

A jövőt úgy képzeljük el, hogy a környéken más városokban is lenne magyar istentisztelet – gondolok itt Lipszére és Drezdára –, és egy ösztöndíjas látná el a szolgálatot. Tudjuk, nehéz feladat ez a három helyen kiépíteni egy-egy gyülekezetet, de van iránta érdeklődés, és a szövetség állná a teológus ösztöndíját.

Ezt a kezdeményezést támogatja a Magyarországi Református és az Evangélikus Egyház is, nemcsak anyagilag, hanem a megfelelő emberek kiküldésével is. Hogy melyik felekezetből érkezzen a lelkész, azt mindig közösen beszéljük meg. El tudom képzelni, hogy a berlini gyülekezet a lipcseiekkel egyetértésben úgy dönt, hogy szeretne meghívni egy evangélikus teológust. Ha van rá vállalkozó, miért ne? Valahol el kell indulni...

Ez az indulás immár szervezett keretek között, német és magyar támogatás mellett mehet végbe, így a berlini protestáns magyar gyülekezet ígéretes fejlődés elé néz.

■ KB

Pék, fazekas, templomfestő, asztalos...

Kiss Anna félkerek születésnapjára

VADAS ROBERT FELVÉTELE / FORRÁS: WIKIPÉDIA

Kiss Anna dedikál az ünnepi könyvhéten 2010 nyarán

Az egyik legnagyobb élő költőnk. Bűvölő és bájos Kiss Anna, aki képes tenyere alá menekíteni a világot. Ősi hiedelmekből, népköltészetből táplálkozó versei múlhatatlan fényvel ragyognak. Mintha nem tenne mást, csak emlékezne megpróbáltatásokban gazdag gyerekkorára, a csuhébabás játéokra, a sírós-nevetős éneklésre.

„Szép, szerencsétlen, végzetes költészet az övé – írta Nagy László útbá indító soraiban. – Kiss Anna a társadalom és a költészet egyik árvalánya. Milyen ez a költészet? Halk szavú, de a szavak mögött távolban hatalmas a zengés, ezt csak a lélek hallja. Lassú és világos folyóvíz, de vonszol mélyében olyan gondot, amire csak a különleges erő képes. Szól belőle a sors, néha balladásan.”

Egy nő versüzenetei ezek, szégyenségből és magányban, van benne királyi fenség. Föltámadó emlékek, boszorkányos történetek. Fohász a veszendő öregekért, imádság a szorgos mesteremberekért. Az egész magyarságért.

A költő korán meghatározta feladatát: „A Föld kicsiny, kihűlt vagy összeégett, / az a dolgom, hogy jellel teleírjam: / nő, férfi, ház, hegy, madár, hal, vér, tojás, / edény, tűz, eső, tű, kerék, gyöngy, kéz, arc, út, éj, nap, / tánc, eb, eke, kalász, sarló, tej, gyapjú, kenyér, méz, / nyáj, fa, kút, virág, bot, híd, hajó, mécs, / szül, kér, mond, mutat, ír...” Megfejtjük ezt a költői világot. Ahogyan Kosztolányi a tíz legszebb magyar szóból verset írt, ezekből is ki-

kerékíthetjük az elmúlt évszázad néhez és őrlő éveit.

Fáradhatatlanul rója a sorokat az 1939. január 26-án született Kiss Anna: építkezik, tágtítja köreit a mindenség feltérképezéséhez. Új formákat próbál: megjelennek a mesék, a színházi komédiások. Ember és táj mindig együtt van négy évtized munkájában. Bohókás-boszorkányos versálmok ezek. A falusi környezet után megjelent a különös meséket, babonákat rejtő középkori város. A népi teremtés dülöngő alakjai: mutatványosok és komédiások. Aki egyszer hallott ezekből a vásáros játékokból, az feleli a gondot, a fájdalmat. Varázslásra megfiatalodik.

A hetvenöt éves költő világa csupa titok és csoda. Sasszárnyakon suhanó idő. Mégis úgy érezzük, a mi életünket örökítette meg. Szélfárta vidékek, halmok és csendes völgyek, öreg házak, hol almaillatban varrógép katog, hintaszék billeg, szellem bujkál a kéményben, ördög ül a kútkáván... Kiss Anna őrző és varázsló, lélekgyógyító és örök ajándékozó. Weöres Sándor és Juhász Ferenc rokona a magyar költészetben. Egy véget nem érő családragény írnoka. Világjáró, aki most zugló lakásában régi bútorok, tárgyak, konyhai eszközök mellől, erdélyi fehér abrosszal terített asztalnál fogadja a barátait.

Csatlakozunk mi is a köszöntők népes táborához: „Isten éltesse, kedves Anna! További jó utat!”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

KISS ANNA

Fohász

(Részlet)

Uram, ki műhelyedben egykor formáltad a fazekasremeket, első a mivességben, ki a sárnak hajlandóságát ismered, és tiltod a lélek nélküli munkát, kényszerűségből hozzád fordulok, ne legyen a szép mindig éktelelné, a mives mindig semmirevalóvá, mikkel muszáj élnünk, ha nem leszünk csizmadiák, pékek, gombkötők, fazekasok, építőmesterek, fonók, szövők, kötélverők, kovácsok, asztalosok is, mint a régiak, mert az elhibbant dolgok közt magunk is elhibbanunk, s akkor mivégre voltunk?

Éltünk mi úgy, hogy még a végrehajtó is elsírta magát a semmi láttán, és életünk mégsem volt díztelen, mert nem hittük, hogy vége a világnak...

KÉT SZÁRNNYAL ÖBBET SEGÍTESZ.

A civil 1% mellett
AZ EGYHÁZI 1%-KAL IS
TÁMOGATHATSZ
anyaóvókat, iskolákat
és szeretetotthonokat.

**Magyarországi
Evangélikus
Egyház**

Technikai
szám:
0035

evangelikus.hu

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Kerecsensólyom, a turul

A *turul* szó és a turullegenda már nagyon régen izgatta az emberek fantáziáját. Kézai Simon magyar krónikaíró az 1280-as években készült, *Gesta Hungarorum* című, nagyszabású munkájában azt írja, hogy a *Turul* az Árpád-házi vezérek nemzetségneve volt, és *Attila* pajzsát is ennek a madárnak a képe díszítette. Ugyancsak Kézai szerint a turul a magyarok hadijelvénye volt Attila idejétől egészen Géza fejedelem koráig.

A kerecsensólyom ölyv nagyságú, de sokkal karcsúbb, keskeny és hegyes szárnyú madár. Gyorsan és jól repül. A tojó, mint sok más ragadozó esetében, nagyobb a hímnél.

Keleti elterjedésű faj, hazánktól nyugatra csak Ausztria határunk menti területén költ néhány pár. Fő tápláléka a szintén keleti elterjedésű

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Apaj-pusztán járva gyakran látok kerecsensólymot, és egy alkalommal azt is megfigyelhettem, ahogy a pár közösen vadászik. Egyikük pajzscankót vett üldözőbe, és na-

ürge. A párok előszeretettel költenek ennek a kis rágcsálónak a telepei közelében.

A kerecsen a múlt század hetvenes éveinek elején hazánkban közel állt a kipusztuláshoz. Kitűnő szőlőmadár, ezért fészekből szedett fiókáit rendszeresen külföldre csempészték. Az állomány csak akkor kezdett el gyarapodni, amikor 1974-ben megalakult a Magyar Madártani Egyesület, és fészekőrző programot hirdetett meg. Nem volt könnyű feladat, mert a kerecsenek gyakran már márciusban a tojásokon ülnek, és a téli időjárás miatt az őrködők sátrai nemegyszer a havas hegyoldalon álltak. De fáradságos munkájuknak meglett az eredménye: a fészekfosztogatás megszűnt, az állomány egyre erősebb lett, a párok száma ma már a háromszáz felé közelít.

gyon ügyesen párja felé terelte a menekülő madarat. Az egykettőre le is vágta, de nem volt szerencséje. Ahogy a prédája mellett ült a földön, és éppen tépni kezdte, hirtelen egy barna rétihéja szállt melléje, és elkergette. Ám ő sem járt jobban, mert egy hatalmas rétisas érkezett, és végül övé lett a zsákmány.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány tojás van egy-egy kerecsensólyom-fészkekben?
2. Mennyi idő alatt repülnek ki a fiatalok?
3. Védett madár-e a kerecsen?

Válaszok: 1. három-négy; 2. negy-
millió forint.
delt, természetvédelmi értéke egy-
ven-ötven nap alatt; 3. fokozottan vé-

Tetteink vállalása

▶ **Lukács evangéliumában olvashatjuk Jézusnak a tékozló fiúról szóló példázatát.**

Ha emlékeztek, a történetbeli apának két fia volt. A fiatalabbik egy nap megunt az otthonlétet – világot akart látni helyette. Ezért elkérte apjától a vagyon rá eső részét. Apja valószínűleg nehéz szívvel, de teljesítette a kérést.

A fiú idegen tájakra ment, és mivel sok pénze volt, mindig sok „barát” vette körül. Nagy mulatozásokat rendeztek, és a fiú csak szórta, tékozlta a vagyonát. Egy nap azonban arra ébredt: üres a pénzeszacskója, és olyan szegény, mint a templom ege-

re. A barátoknak hitt társai ezután szóba sem álltak vele, teljesen magára hagyták.

Hogy legyen mit ennie, kénytelen volt dolgozni. Egy gazdához szegődött disznópásztornak. Ám nagyon kevés fizetséget kapott, úgyhogy éhezett, és még a ruhái is elrongyolódtak. Amikor pedig éhségében már a disznók moslékából evett, a gazda megfenyegette: ha még egyszer ilyet tesz, elzavarja.

A fiú elkeseredett, és nagyon bánta már, amit tett. Hosszas gondolkodás után elhatározta, hogy hazamegy. Mindent bevall az apjának, bocsánatot kér tőle, és megkéri, engedje meg, hadd dolgozzon nála béresként.

Nehéz szívvel kelt útra.

Ám otthon az apja nagy örömmel ölelte át, és a fiú bocsánatkérését meghallgatva még vidámabb lett a szíve. Nagy lakomát rendezett a viszontlátás öröme, új ruhát adott a fiúra, és gyűrűt húzott az ujjára.

Sokszor mi is rosszat teszünk. Olyankor nagyon nehéz odaállni, hogy bevalljuk a tettünket, és bocsánatot kérjünk, mert félünk a megérdemelt büntetéstől. Pedig Jézus nem erre tanít minket!

Tomfi focizás közben véletlenül betörte a szomszéd néni ablakát. Nagyon megijedt, és három ötlet is eszébe jutott, hogy mit tegyen. Segíts neki eldönteni, melyik a helyes megoldás!

Névkereső

1. Babiloni fogságba került zsidó férfi, aki örökbe fogadta nagybátyjának árván maradt lányát, Esztert.

- a) Mordokaj
b) Mózes

2. Próféta, Mózes és Áron nővére.

- a) Magdolna
b) Mirjám

3. Sálem királya és papja, aki a kánaáni királyok leveréséből visszatérő Ábrám (Ábrahám) elé ment, kenyeret és bort vitt eléje, majd megoldotta.

- a) Mikeás
b) Melkisédek

4. Helység Gileádban, a Jordánon túl. Apósától, Lábántól hazatérőben itt találkozott Jákób Isten angyalaival, ezért nevezte el így a helyet.

- a) Mahanaim
b) Málta

5. Isten kiválasztott embere, aki az Úrtól kapott feladta során még az egyiptomi uralkodóval is szembeszállt.

- a) Mózes
b) Mésak

(Megfejtések: 1. a, 2. b, 3. b, 4. a, 5. a)

Amikor a siker az igazi próbatétel

Mindannyian ismerjük a jelenséget: sztársportolók időnként – a rajongóik csodálatában sütkérezve – nem túl tiszteletre méltó módon viselkednek. Sztárok és médiaszemélyiségek sokszor a legkevésbé sem olyan kedvesek, barátságosak, mint ahogyan a tévében vagy a moziban szoktuk látni őket. Politikusok, akik nagyon megnyerők a választási kampány idején, kifejezetten arrogánsak, ha nem értenek velük egyet. Úgy jellemezhetnénk őket, hogy ezek az emberek a „sajtó által kialakított képükben hisznek” saját hírnevüktől és sikerüktől elfogultan.

Legtöbbünket elriasztja a közszereplők ilyen viselkedése, támadó, kérkedő magatartása. De ha mi nem érünk is el ilyen ünnepeket státtust, azért még megcsiklandozhat minket is valami hasonló, önelégült érzés.

Például elismerést vívsz ki azzal, hogy te hozod a legnagyobb üzletet az osztályodon vagy az egész cégnél. Amikor az emberek megveregetik a vállad, és gratulálnak ehhez, akkor hogyan válaszolj? Vagy ha végül megkapod a régóta áhított előléptetést, az új irodát, a státust és a vele járó céges juttatásokat? Hogyan viszonyulsz azokhoz a kollégáidhoz, akik nem értek el hasonló eredményeket, és akik mostantól esetleg neked fognak beszámolni?

Vagy tegyük fel, felkérnek, hogy mondj beszédet egy kiemelkedő céges eseményen. A beszéded pozitív fogadtatásban részesül, és utána jó néhányan odamennek hozzád, hogy megdicsérik az elhangzottakat. Akkor kedvesen fogadod az elisme-

rést, örülve annak, hogy amit mondtál, az jó hatással volt a hallgatóságra, vagy magadban megállapítod: „Hát, igen. Tényleg jó voltam, nem?”

Évekkel ezelőtt egy magazin szerkesztője voltam. Az irányításom alatt nagy változások történtek. Idővel, amint stabilizálódott a helyzet, az emberek kezdtek megkeresni a különböző összejöveteleken, hogy elmondják, mennyire örülnek a változásoknak. Az elején nagyon jólesett

az efféle megerősítés, de egy idő után már nem okozott különösebb meglepetést. Ekkor ismertem fel annak a veszélyét, hogy hagyom hatni a szép szavakat az egómra.

Azt gondoljuk, hogy az élet tipikus próbatételei azok az időszakok, amikor nehézségekkel kell megküzdenünk. A próbatétel maga az, hogy miként nézünk szembe ezekkel a nehéz körülményekkel. De azt is megtanultam, hogy bizony a siker is lehet próbatétel. A jólét remek – hacsak büszkeségtől felfuvalkodottá nem tesz.

A Biblia is beszél erről. Ahogyan a fémet nagyon magas hőmérsékletre hevítik, hogy kitisztuljon, a mi életünkben a próbatételek – jók és rosszak egyaránt – jelentik ezt a hevítést. Ezek fedik fel emberi gyengeségeinket, és remélhetőleg a segítségükkel meg is szabadulunk tőlük. „Ahogy az ezüstit tégelyben és az aranyat kemencében próbálják meg, úgy az embert azzal, ha dicsérik.” (Péld 27,21; újonnan revidéalt Károli-ford.)

„Márkaérzékeny”, „agyonmarketingezett” világban élünk. Mindig azt mondják, hogy magunkat kell eladni, ha szakmailag előrébb akarunk jutni, vagy az ambícióknak teret akarunk adni. „A saját dobodat magadnak kell ütni, hogy észrevegyenek” – mondják. De a lényeg az őszinte, alázatos lélek, amelyet az emberek tisztelnek és csodálnak, az az igazán tetsző. „Más dicsérijen téged, és ne a te szájad, az idegen, és ne a te ajkad.” (Péld 27,2; újonnan revidéalt Károli-ford.)

■ ROBERT J. TAMASY
Forrás: Monday Manna

HETI ÚTRAVALÓ

„Nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva vissziük eléd könyörgéseinket.” (Dán 9,18)

Hetvened hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi elbizakodottságból odaadó istentiszteletre hívnak. Menjünk böjt felé igaz megtéréssel: „Isten lélek, és akik őt imádják, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk.” (Jn 4,24; LK) Az Urat dicsőítsük: „Himnusz zengjétek nekünk Sionnak énekeiből!” (GyLK 769) Hetven nappal fohérvasárnap előtt, az egyházi év húsvéti, új ünnepköre kezdetén Jézus a szőlőmunkások példázatával ad tanítást Isten kiválasztó és elhívó szeretetéről. Egész nap hangzik a gazda mindenkit kiküldő szava: „Menjétek ti is a szőlőbe, és ami jogos, megadom nektek.” Isten igazsága ez: „Én pedig az utolsónak is annyit akarok adni, mint neked.” Ő szuverén Úr, és azt teszi, amit jónak lát: „Így lesznek az utolsókból elsők, és az elsőkből utolsók.” (Mt 20,4.14.16) Luther tanítja: „Itt megszűnik minden érdem, egyedül Isten kegyelme dönt, hogy az elsőből esetleg utolsó, az utolsóból első legyen.” Pál így versenyez a hervadhatatlan koszorúért: „...úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözködök, mint aki nem a levegőbe vág...” (1Kor 9,26) Mindenben önmegtartóztató, hogy nyerhessen: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját” (Jel 2,10) – ígéri Jézus a vele győzőknek. Ő Zákéus is kiválasztotta, és el/lehívta a vadfügefáról: „Zákéus, szállj le hamar, mert ma a te házádban kell megszállnom.” De miért tette ezt a bűnös fővámszedővel? „Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.” (Lk 19,5,10) Ám Ézsau sorsa figyelmeztessen, vegyük komolyan Krisztus követését: „Ne legyen senki parázna vagy istentelen”, ne veszítsük el üdvösségünket! Mert őt, „amikor örökölni akarta az áldást, elutasították, mivel a megtérés útját nem találta meg.” (Zsid 12,16.17) Jézus különlegesen gondoskodik övéiről, mások által: „Aki pedig csak egyetlen pohár friss vizet ad inni egynek e kicsinyek közül, mert az tanítvány... semmiképpen sem fogja elveszteni jutalmát.” (Mt 10,42) Pál így figyelmezteti a gyülekezetet: a vizálkodás a lelki kiskorúság jele. A növekedést Isten adja: „Aki ültet, és aki öntöz: egyek, és mindegyik majd a maga jutalmát kapja fáradozásához méltóan.” (1Kor 3,8) Úgy juthatunk el az elbizakodottságból odaadó istentiszteletre, ha engedjük, hogy Jézus megtisztítsa szívünk templomát: „Vigyétek ezeket innen: ne tegyétek az én Atyám házáat kalmárkodás házává!” Őt az Isten háza iránti féltő szeretet emésztette (lásd Zsolt 69,10). E szivtisztítás következménye: „...hittek az Írásnak és a beszédnek, amelyet Jézus mondott.” (Jn 2,16.22) Kiket választ ki s hív el Isten gyülekezete tagjaivá? Pál szerint „akik a világ szemében erőtlének..., nem előkelők..., és a semmiket..., hogy egyetlen ember se dicsékedjék az Isten színe előtt. Az ő munkája az, hogy ti a Krisztus Jézusban vagytok.” (1Kor 1,27–30) Vele dicsekedjünk: „Elfogadtál és elhívtál, / élő Jézus, Mesterünk. / Kegyelem, hogy veled járó / tanítványok lehetünk.” (EÉ 475)

■ GARAI ANDRÁS

Az én tanítóm

Gyermekéveimet egy Garam menti kis falucskában töltöttem a harmincas évek elején. A református árvaházban hatvanan voltunk árvák és elhagyott gyermekek. Engem féléves koromban fogadott be az árvaház, ahol Istennek átadott életű diakonissza testvérek és önfeláldozó nevelők vigyázták szeretettel lelki életünket, és istenfélelemre neveltek.

Az egyszerű árvaházi ruha és a szerény körülmények miatt előfordult, hogy reménytelenül gondoltunk jövőnkre, és csak az esti mesékben csilant meg olykor-olykor a jövő reménysugara: mi leszek, ha nagy leszek? Bár a diakonissza testvérek bibliai történetek felolvasásával erősítették hitünket Isten gondoskodó szeretetében, a gyermekszív időnként mégis az igaznak tűnő meséket fogadta be.

A legszebb meséket *Ede* barátunk mondta, aki maga is innen volt még a tizennegyedik életévén. „Zenész leszek, világhírű művész – kezdte meséjét –, s azt akarom, hogy az egész világ csodálja tehetségemet.” Gondolatait oly izgalmas mesékbe öntötte, hogy mi átszellemülve hallgattuk, csodáltuk nagyságát, s nap mint nap álomba szenderültünk.

A mese naponként folytatódott, hétről hétre újabb és újabb kalandokkal bővülve, s mi izgalommal vártuk, mi lesz *Ede* életútjának következő állomása. Gondolatban már országhatáron túl jártunk, kísértük őt a világ körüli dicsőség útján, csodáltuk a naggyá nőtt tehetséget, az igazi művészt, s nem tudtunk kiszakadni bűvköréből. Vakon hittünk meséiben, azt gondoltuk, ilyen egyszerű az élet.

Akkor még én is úgy fogalmaztam

meg titkon tervemet: egyszer én is művész leszek, igazi művész, mert azok nagyon sok embert tudnak szórakoztatni, számukra élményt nyújtani. De hogy milyen művész szeretnék lenni, még megfogalmazni nem tudtam. Nyolcéves voltam.

Egy tragikus esemény érlelte meg elhatározásomat. Már az elemi iskola második osztályába jártam. A kis falucska egyetlen iskolájában harmincan voltunk a nyolc osztályban. Egy ember tanított bennünket, aki igazi tanító volt, néptanító. Nemcsak a betűvetést tanultam meg tőle, hanem azt is, hogyan kell igazán szeretni azt, akinek szüksége van a szeretetre.

Emlékszem történeteire, amelyeket életéről mondott el. Szülei nincstelen zsellérek voltak, akik a föld urának kegyéből tengették életüket. Legjobban az ragadott meg, amit könnyes szemmel mesélt: hogyan hordta évekig kenyér nélküli tarisznyáját, amelyben csak a palatábla meg egy palavesszőcske árválkodott szerényen. De kitartó munkával, tandíjmentességgel, sok-sok verejtéssel mégis elérte célját: tanító lett. Ezt én nagyon jól megjegyeztem.

Tiszteltem, nemcsak azért, mert sokszor megosztotta velem kenyerét, hanem éreztem szeretetét akkor is, amikor megsimogatta bozontos fejemet. A harminc között is eljutott figyelme hozzám, a legsóványabbhoz. Nemcsak tiszteltem, de szerettem is, csak akkor még nem tudtam megfogalmazni azt, ami később megérlelődött bennem, hogy én is ilyen ember szeretnék lenni, mint ő: tanító.

Az 1937-es esztendő tragédiája láncolt igazán hozzá a pályájához, és tette mindörökké példaképem-

mé. Az elemi iskola harmadik osztályába jártam. Kemény decemberi hideg volt, s én súlyosan megbetegedtem. Negyvenegy fokos lázzal fekdüdtem az árvaházban, orvosi segítségre volt szükségem, de orvos legközelebb csak Léván volt, az árvaháztól tizenöt kilométerre.

Tanítóm éppen az árvaházban tartózkodott, és tudomást szerzett betegségemről. Gondolkodás nélkül vállalta, hogy kerékpáron elvisz az orvoshoz. Csakhamar meleg takarókba jól bebugyolálva ültem kerékpárján. Szorosan maga előtt tartott, és lihegve taposta a pedált hegyen-völgyön át. Rettenetesen hideg szél fújt, de én ezt a kendők melegében és az égető lázpirban alig érezhettem.

Az egyik hatalmas lejtőn a felerősödött szél hirtelen lekapta tanítóm fejéről a kalapot. Körös-körül sűrű sötét erdő volt. Vissza nem mehett érte, hol is kereste volna a nagy sötétségben, de tudta azt is, hogy minden elmulasztott percért kár, nincs vesztegetni való ideje. Még erőteljesebben kezdett hajtani, hogy minél előbb célba érjünk. Jól megizzadt, de időben megérkezünk az orvoshoz, aki azonnal kórházba utalt.

Arra már nem emlékszem, mit mondott tanítóm búcsúzáskor, csak éreztem izzadt arcának és szíve szeretetének forróságát.

Vissza nélkülüm indult még azon az éjjelen, újra csak kalap nélkül. Két hétig voltam a kórházban, s reménykedve vártam, hogy újra az én tanítóm jön értem, és hazavisz. Ő azonban már nem jöhetett, mert agyhártyagyulladás súlyos betegen fekdüdt.

Hazaérkezésem után meglátogattam, már súlyos óráit élte, de még

megismert. Magához szorított, és csak ennyit mondott: „Örülök, hogy meggyógyultál, tanulj szorgalmasan, és légy helyettem tanító!” Ez a mondat határozta meg véglegesen életutamat.

Nemsokára bekövetkezett a tragédia: meghalt az én kedves tanítóm, az első és igazi, aki nekem apám is volt, mindenem, jótevőm, megmentőm. Mindenkit megdöbbenett a hír, gyászolta az egész falu, de legjobban én, aki talán csak egyedül tudtam, hogy miattam lett súlyos beteg. Az ő koporsója volt az első, amelyenél életemben először álltam öntudatlanul, összetörten. Úgy éreztem, vele mindenem elveszett, az életem értelme is.

Az évek múltak. Elvégeztem az elemi iskola öt osztályát Kiskoszmályon, majd a polgári iskola négy osztályát Komáromban, az ötéves tanítóképzőt Pápán, majd Szegeden Isten kegyelméből középiskolai matematika–fizika szakos tanári diplomát kaptam. Isten gyermekeként rádöbbenem arra, hogy azt a nagy feladatot, amelyet pedagógusi diplomámmal kaptam, egymagamban sohasem fogom tudni kellő szeretettel végezni. Csak akkor, ha a 98. Hallelujahének 4. verse érvényesül életemben: „Jézussal élve, alázatosan, / Megtelni Lélekkel folytonosan, / Mint ki a Bárány képét viseli, / Egyszerű eszköz, mely szolgál neki.”

Vezérelvül választottam: „Vigyázz a szolgálatra, melyre vállalkoztál az Úrban, hogy azt betöltsed!” (Kol 4,17; Károli-ford.) Így indultam el fél évszázados nevelői pályámon az ő vezetésével.

■ SZENCZI LÁSZLÓ

SEMPER REFORMANDA

„Milyen nagy vigasztalás rejlik abban, hogy nem ember ad valamit az éhezőknek, hanem Isten tölti be és elégíti meg őket. Mária azt is hozzáfűzi ehhez: »javakkal«. Ez a megelégités tehát nem ártalmas, hanem hasznos és üdvös, az egész testnek-léleknek jót tesz. Ezzel rámutat arra is, hogy előzőleg mennyire nélkülözötte a javakat, és sokat szűkölködött nélkülük. Ahogy már mondtuk, a gazdagság a test megelégitésére szolgáló, mulandó javakat jelenti, amelyek a lelket is megvidámítják. Az éhezés viszont nemcsak az ételnek, hanem a földi javaknak a nélkülözését jelenti. Az ember mindent nélkülözni tud az élelem kivételével, úgyhogy javaink majdnem mind a táplálkozásunkat szolgálják. Táplálék nélkül nem élhet senki. Ruha, ház, pénz, javak és emberek nélkül még létezhet valahogy. Az Írás a mulandó javakat afelől közelíti meg, hogy mennyire szükségesek vagy nélkülözhetők. A fősvényeket és a földi javak után sóvárgókat ezért nevezi a hasuk szolgálóinak. Pál pedig azt mondja róluk, hogy a hasuk az istenük (Róm 16,8; Fil 3,19). Ki buzdíthatna jobb és találhatóbb szavakkal az éhezés és a szegénység önkéntes elhordozására, mint Isten anyja, mikor azt mondja: Isten minden éhezőt be akar tölteni javakkal?! Akit nem hatnak meg ezek a szavak, sem a szegénység ily megbecsülése és felmagasztalása, az bizony hitetlen és bizalmatlan, mint egy pogány!”

► Luther Márton: Magnificat (Takács János és Perce Sándor fordítása)

RÉGI KÖNYVEK, ÚJ CSILLAGOK

Georg Rheticus emlékezete

► A modern csillagászat 16–17. századi megszületésekor *Kopernikusz*, *Bruno*, *Brahe*, *Galilei* és *Kepler* voltak a főszereplők. Közöttük messze felülreprezentáltak az evangélikusok. Az éppen túlhaladott ókori ptolemaioszi és a kozmoszt már közel valóságként ábrázoló kopernikuszi világmépítést megalkotó dán Tycho Brahe, valamint a törvényeivel a heliocentrikus elgondolást finomhangoló német Johannes Kepler egyaránt lutheránus volt. Az asztronómia megújulásának voltak azonban kevésbé ismert, de fontos szerepet játszó „karakterszínészei” is. Közöttük a szintén evangélikus, német *Georg Rheticus*, akivel a szakirodalomban *Rheticus György* néven is találkozhatunk. De nem csak az egykor általános keresztnev-magyarosítás okán: egy ideig magyar földön élt, sőt Kassán hunyt el. Életéről és szerepéről születésének ötvenedik évfordulóján *Farkas Gábor Farkast* kérdeztük, aki az Országos Széchényi Könyvtár osztályvezetőjeként a régi könyvek, csillagásztörténészként az új csillagászat kiváló ismerője. Mintegy ars poetica szerűen *Régi könyvek, új csillagok* címet viselő művében számtalan adalékkal szolgál Rheticusszal összefüggésben.

– Pontosan mikor és hol született *Georg Rheticus*, és mit tudunk a családi hátteréről?

– Talán a legnyugatibb ausztriai városban, a liechtensteini–osztrák határ melletti Feldkirchben született 1514. február 16-án olasz származású szülőktől. Életének legkorábbi szakaszát rögtön egy tragédia árnyékolta be: orvosként dolgozó apját, eredeti nevén *Georg Iserint* csalás és varázslás vádjával kivégezték. Az akkor még csak két éves Rheticus ebből semmit sem foghatott fel, de későbbi életére komoly hatással lehetett. Nevét is megváltoztatta, felvette édesanyját, így lett *Georg de Porris*. Felsőbb iskoláit Zürichben, a festői fekvésű, a szülővárosához közeli svájci Appenzellben és Wittenbergben járta. Hamar összebarátkozott *Conrad Gesner* (1516–1565) svájci természettudóssal, a modern zoológia megeremtőjével, *Paracelsusszal* (1493–1541), az ugyancsak svájci orvossal, természet-tudóssal, akít manapság alkimista-ezoterikus múltja miatt jobban ismernek, végül *Philipp Melancthon* (1497–1560) német evangélikus teológussal, *Luther Márton* munkatársával.

Mikor beiratkozott a wittenbergi egyetemre, új nevet választott magának: Raetia római provincia után *Georg Joachim Rheticus* lett. A legnevesebb német egyetemen az orvostudomány mellett – Melancthon tanácsára – matematikát is tanult. A tehetséges fiatalember – barátjával, *Paul Eber* (1511–1569) német teológussal együtt – 1536-ban végzett, s az alig huszonnégy éves matematikus a korszak egyik legjelentősebb csillagásza, *Erasmus Reinhold* (1511–1553) után a második számú professzor lett a wittenbergi egyetemen.

– Milyen szerepe volt a csillagászat 16–17. századi forradalmában? Miért emlegetik *Kopernikusz* legjobb tanítványaként?

– Már az 1530-as évek második felében hallott híreket egy „bolond asztrológusról”, aki – *Márton László* fordításában – „bizonyítani próbálta, hogy nem az égbolt, vagyis a firmamentum, a Nap és a Hold mozognak és fordulnak, hanem csak a Föld...” Luther híres asztali megjegyzése 1539-ben hangzott el, Kopernikusz nagy művének megjelenése előtt négy évvel. Tehát a nagy reformátorhoz is

évekkel előbb eljutott az új tudományos felfedezés, még mielőtt kinyomtatatták volna a nürnbergi *Johann Petreius* műhelyében.

Természetesen Rheticus erről egészen máshogyan gondolkodott. 1538–1539-ben – éppen a Melancthontól kapott szabadságot kihasználva – egyfajta „tudósturizmusként” bejárta a német egyetemi központokat, kapcsolatokat épített, vitatkozott és tárgyalt ismereteit. Majd legjobb barátja, *Caspar Cruciger* (1504–1548) – aki történetesen éppen a wittenbergi egyetem rektora volt – támogatását felhasználva felkerelkedett, s meg sem állt az északlengyel Fromborkig, ahol egy öreg, mogorva kanonok, *Nikolausz Kopernikusz* (1473–1543) fogadta.

A tervezettnél hosszabbra nyúlt, két éves fromborki kitérő meghatározó lett Rheticus életében. 1540-ben *Johann Schöner* (1477–1547) nürnbergi matematikusnak számolt be Kopernikusz heliocentrikus elméletéről egy jellegzetes, elegánsan megírt humanista levélben, amelyet meg abban az évben ki is nyomtatott Gdańskban. A *Narratio primából* a történelem viharai miatt alig két tucat példány maradt az utókorra. Egy például a pécsi Klimó-gyűjteményből ismert.

Visszautazva Wittenbergbe első dolga az volt, hogy a magával cipelt Kopernikusz-kéziratból – mintegy előkészítve a nagy mű befogadását – kiadott két könnyebben emészthető, trigonometriáról szóló fejezetet.

Rheticus számára időközben minden rosszra fordult, elfogyott a levegő körülötte, távoznia kellett az egyetemről, s áttette székhelyét – bár Melancthon erről igyekezett lebeszélni – Lipcsébe. Kopernikusz fő műve, az *Égi pályák körforgásáról* végül *Andreas Osiander* előszavával jelent meg Nürnbergben 1543-ban. A halálos ágyán fekvő fromborki kanonok talán még láthatta a kinyomtatott példányokat.

A kérdésre válaszolva: Rheticusnak meghatározó szerepe volt – nemcsak a legjobb, hanem az egyetlen tanítványaként – Kopernikusz heliocentrikus munkájának az európai tudós közélet számára szóló bemutatásában, s a későbbiekben is azon kevesek közé tartozott, akik a 16. században elfogadták, hogy az univerzum középpontjában a Nap áll, nem a Föld.

– Hogyan került magyar földre, milyen kapcsolata volt az akkori Magyar Királysággal?

FORRÁS: NOAA.EDU – KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ: M51-ES SZÁMÚ MELÉNG-OBIEKTUM (ORVÉNYGALAXIS)

– Rheticus magyarországi kapcsolatairól először *Szilágyi Sándor* történész adott hírt. 1877-ben egy történelmi folyóiratban számolt be arról, hogy *Franz Hipler* (1836–1898), a Rheticus-életmű első feldolgozója – *Die Chorographie des Joachim Rheticus*, 1876 – aziránt érdek-

dött: a magyar történelemszakra tud-e valamit arról, hogy Rheticus miképpen került Kassára, és hogyan halt meg. Sajnos nem maradt nyoma semmiféle kutatási eredménynek.

Szabó András egy évszázaddal később szintén belebotlott abba a problémába, hogy miért nem tudunk többet a híres matematikus kassai tartózkodásáról. A források szerint Lipcséből távozni kényszerült, súlyos bűncselekménnyel vádolták meg: leitatatta az egyik diákját, majd megerőszakolta. Tudományos érdemeire való tekintettel később ejtették az ügyet, de teljes vagyonefelkobzásra és az egyetemről való kitiltásra ítélték. Prágába menekült, ahol orvosi tanulmányokat folytatott, s élete utolsó két évtizedében orvosként biztosította a megélhetését. Néhány év múlva innen is továbbállt, s Krakóban telepedett le. Botránya ellenére az európai tudósokközösség számon tartotta, hívták Bécsbe, majd állást kínált neki *II. János* moldvai fejedelem (*Jacob Heraclides*, 1511–1563) és *Petrus Ramus* (1515–1572) francia humanista is.

– Mi az igazság, és mi a legenda máig rejtélyes kassai halálát illetően?

– Tulajdonképpen nincs semmiféle legenda, bár a források szűkössége miatt nem mindent látunk tisztán. Az utolsó időszakról azt biztosan tudjuk, hogy Rheticus valóban Kassán élt az 1570-es évek elején, s ott kereste fel későbbi tanítványa, *Valentinus Otho* (kb. 1550–1603) német matematikus és csillagász. Úgy tudni, hogy egy ismeretlen magyar báró magához kérte, ekkor fázott meg egy frissen meszelt szobában az idős orvos – hatvanon túl volt már –, s rövidesen, 1574 decemberében elhunyt. További kutatásokat igényel, hogy ki lehetett a szobán forgó báró: talán *Mágócsy Gáspár*, *Forgách Simon* vagy a reneszánsz költő apja, *Balassi János*. ■ REZSABEK NÁNDOR

Istentiszteleti rend • 2014. február 16.

Hetvened vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Mt 20,1–16; 1Kor 9,24–27. Textus: 1Móz 22,1–13. Énekek: 320., 363.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; Főb, II., Hűvösvölgyi út 193. de. fél 10. (úrv.); Sarepta, II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztojanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv., összegyűlekezés napja) Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, Megyeri Klub, Megyeri út 207. de. 9. Solymár Péter Tamás; Deák tér, V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv., kantátenés istentisztelet) Smidéliusz Gábor; du. 6. (úrv., ifjúsági istentisztelet) Mézes Zsolt; Fásor, VII., Városligeti fásor 17. de. 11. (úrv.) Pelikán András; Józsefváros, VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Románé Bolba Márta; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Románé Bolba Márta; Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv., zenés istentisztelet) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Blázy Árpádné; XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3. de. 6. Szántó Enikő; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fásor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; de. negyed 12. Molnár Lilla; Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. dr. Reuss András; Zugló, XIV., Lócsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhegy, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de. 10. Kósa László; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Fekete Gy. Viktor; Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46. de. fél 11. Vető István; du. 5. (úrv., ifjúsági istentisztelet) Grendorf Péter; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom) du. 3. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; Rákosszabab, XVII., Péceli út 146. de. 9. Kovács Áron; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Kovács Áron; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Éva; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112. du. 4. Győri János Sámuelné; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (úrv.) dr. Lackner Pál; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza. Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhon vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

Kipróbálni a Linuxot

Idén lesz tizedik éve, hogy az egyik legnépszerűbb Linux-disztribúció, az *Ubuntu* először jelent meg, e sorok írója pedig rögtön használni is kezdte, már nem is emlékezve arra, hogy korábban milyen változat is futott a gépén.

Ha valaki nem lenne képtelen a *Linux*ot illetően, akkor két dologra érdemes felhívni a figyelmét. Az első, hogy a kilencvenes években két jelentős operációs rendszer – a *Microsoft Windows* és az *Apple MacOS* – mellé tört be, ingyenes alternatívát kínálva. A második, hogy a *Linux* valójában csak a rendszer magját jelenti, de a grafikai megjelenés és a programválaszték összeállítás-függő, azaz bárki képes arra, hogy saját, egyedi rendszert hozzon létre, és terjessze. Mindez persze elég nagy munka, ezért főleg cégek foglalkoznak disztribúció összeállításával (például *Ubuntu*, *RedHat*), illetve néhány nagyobb kezdeményezésnek (például *Debian*) sikerült legalább egy évtizeden keresztül karbantartania és továbbfejlesztenie a sajátját.

Egy-két esztendeje már, hogy nem lehet hallani az „ez az év a *Linux* éve lesz az asztali számítógépeken” felkiáltást év elején. A *Linux* rajongói túl sokat vártak az áttérésre, amely nem következett be, illetve nem úgy, ahogyan tervezték. Az asztali gépek tulajdonosai nem kezdték tömegesen lecserélni *Windows*ait, ugyanakkor az androidos okostelefonok és tabletek villámgyorsan elterjedtek, miközben azokon ugyanúgy *Linux* fut, mint az internetet működtető szerverek többségén. A tabletek megjelenésével pedig véget ért a PC-s korszak, így az egyre inkább alkalmazáscentrikussá váló informatikában éppen az kezdett el a legkevésbé számítani, hogy kinek milyen operációs rendszer megy a gépén.

A web lett az új desktop, vagyis az internetes alkalmazások a folyamatosan fejlődő technológiák révén mindarra képessé váltak, amire asztali társaik. Egy webalkalmazás éppen olyan gyors és könnyen használható, mint asztali társa, és ezzel új hullámot indított el: a *Google Chromebook* néven olyan hordozható számítógépeket dobott piacra, amelyeket elsősorban internetezésre és internetes alkalmazások használatára szántak.

A LINUX EMBLEMÁJA: TUX, A PINGVIN

És az ezeken a gépeken futó *Chrome OS* valójában olyan *Linux*-alapú operációs rendszer, amelynek lényegi részét a böngésző adja.

Manapság már a legtöbb feladatra van elérhető internetes alkalmazás, ez a cikk is a *Google Dokumentumok* nevű szolgáltatásával készül. Nemcsak az az előnye ennek, hogy egy másik számítógéphez átülve onnan lehet folytatni az írást, ahol abbahagytuk, hanem az is, hogy a programot nem ne-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

kem kell frissítenem, hanem az összes karbantartási feladatot a *Google* látja el, a felhasználónak csak használnia kell a rendszert. És a böngészőt leszámítva a legkevésbé sem fontos, hogy milyen más rendszerkomponensek futnak még a gépen.

Ugyanakkor kevésbé lehetne jobb alkalmat találni a *Linux* kipróbálására, mint ezt az évet. A legtöbb *Linux*-disztribúció kielégíti a *Linux*-kedvelők igényeit, de az *Ubuntu* olyan irányban fejlesztik, amely méltó párjává teszi a legújabb *Mac OS X*-nek, amelyet az *Apple* most első alkalommal tett ingyenesen elérhetővé, borsot törve ezzel a bevételeinek jó részét a *Windows* eladásából szerző *Microsoft* orra alá.

Az *Ubuntu* szép és kézreálló, nem kell szöveges parancsokat kiadni a kezelése során, a programokat a saját alkalmazásboltjából lehet feltölteni, az *Ubuntu One* szolgáltatás révén pedig öt GB szabad tárhelyhez lehet hozzájutni, amelyre kiválóan lehet a legfontosabb adatokat archiválni. Ezt a szolgáltatást persze nemcsak a saját gépünkről tudjuk igénybe venni, hanem más operációs rendszer alól is, vagy akár a legtöbb okostelefonról.

A több mint tíz évvel ezelőtt megjelent *Windows Vista* idején volt igazán divatos a *Microsoft* operációs rendszert szidni. Akkoriban még meggondolandó volt a *Linuxra* való áttérés, de akinek nincsen kedve túl sokat foglalkozni a számítógépével, és leginkább internetezésre használja a rendszerét, most egy igazán kellemesen működő masinát kap az *Ubuntu* feltelepítésével.

■ N. B.

Környezettudatos ifjak a Fasorban

Hét európai iskola összesen harminchétfő diákját, illetve tanáraikat látja vendégül e héten a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium. Az intézmény az Európai Unió *Egy életen át tartó tanulás* elnevezésű, európai iskolák közötti együttműködést erősítő programja keretében nemzetközi környezetvédelmi projektben vesz részt. A találkozó témája a víz. A projektnyitó áhítaton, hétfő reggel *Gáncs Péter* elnök-püspök (képiünkön) és *Hajdó Ákos* igazgató köszöntötte a nagy hírű gimnázium dísztermében a soknemzetiségű, környezettudatos ifjúságot.

■ KINYIK ANITA felvétele

D. Szevik Imre köszöntése

A budavári evangélikus gyülekezet havonta egyszer, a vasárnapi istentisztelet után szeretetvendégséget tart, amely remek alkalom a gyülekezeti közösség megélésére. A februári 9-i együttlét keretében ünneplésre is sor került, hiszen épp aznap töltötte be a hetvenötödik évét *D. Szevik Imre* nyugalmazott püspök, aki a gyülekezetben huszonegy évet – ebből tizenhatot püspökként – szolgált. A szép számban megjelent gyülekezeti és családtagok előtt *Balicza Iván* igazgató lelkész mondott köszöntőt a hetvenötödik zoltár szavaival: „*Magasztalunk őt, Isten, magasztalunk téged, mert közel van neved azokhoz, akik hirdetik csodáidat.*” A számos muzikális családtag közül egy duó zenével is kedveskedett az ünneplésnek, aki többek között elmondta, hogy nagyon hálás Istennek a mögötte levő évtizedekért és azért is, hogy szerető család veszi körül. Hétszerezes nagypapaként sok-sok örömteli pillanatban van része, és jó, hogy – az igealkalmazatok mellett – a gyülekezeti munkatársak képzése által az egyházi közéletben is aktív részt tud venni.

Fabiny Tamás köszönti elődjét és annak hitvesét

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

HIRDETÉSEK

Pályázat mentori szolgálatra és gyakorló-gyülekezeti státusra

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) pályázatot hirdet a gyakorlati (VI. éves) képzéssel kapcsolatos mentori szolgálatra, illetve gyakorló-gyülekezeti státusra a 2014/2015-ös tanévre. Olyan lelkészek jelentkezését várjuk, akik sokoldalú gyülekezeti munkát végeznek, és készek egy VI. éves hallgató (lelkészjelölt) munkájának irányítására és lelkészi szolgálatba való bevezetésére, valamint részt vesznek az EHE által szervezett mentori előkészítő konferencián.

A megbízást kapott lelkészekkel és gyülekezetekkel az egyetem együttműködési megállapodást köt. A mentorok és a gyülekezetek ezáltal közvetlenül is bekapcsolódnak a gyakorlati lelkész-képzés munkájába. A gyülekezetektől a szolgálatok biztosítása mellett a lelkészjelölt megfelelő elhelyezését is kérjük.

Gyakorlata idején a lelkészjelölt a mentor vezetésével végezhet gyülekezeti szolgálatot.

A pályázatnak tartalmaznia kell a gyülekezeti munka rövid (legfeljebb 60 soros) bemutatását és a pályázó lelkész motivációját, valamint annak közlését, hogy milyen módon tudnak a hallgató részére tíz hónapon át szállást és ösztöndíj-kiegészítést biztosítani.

A pályázatoknak február 28-ig kell az EHE Rektori Hivatalába megérkezniük (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.).

Bővebb felvilágosítással az EHE Gyakorlati Intézetének vezetője, *Szabóné Mátrai Marianna* (marianna.matrai@lutheran.hu) tud szolgálni.

DR. SZABÓ LAJOS rektor, tanszékvezető
SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA,
a képzés koordinátora

EVÉL&LEVÉL

Távolság? Egyensúly?

Van úgy, hogy az ember evangélikusként először csak elkezd feszegetni – nem is igazán tudja, miért –, azután meghökken, majd kifejezetten rosszul érzi magát bizonyos történések kapcsán.

Bennem akkor kezdtek sorba rendeződni fölöttébb ambivalens érzéseim ezek miatt a bizonyos történések miatt, amikor egy Pakson megtartott gyülekezetimunkatárs-képzés (szencziós volt, köszönet érte, *Szevik* püspök úr!) keretében az evangélikus identitásról szóló előadást meghallgattam.

Kik is vagyunk mi, magyarországi evangélikusok, merre, kivel tartunk ebben a bolond, minimum két-, de inkább többosztatú világban, kikhez vagyunk közel, kiktől vagyunk távol? – tolt fel a kérdés „homo lutheranusként” és „homo politicusként” is. Tudom, persze, erre a kérdésre az a decens, jól fésült evangélikus úriúrs válasz, hogy Mesterünk, Jézus adja meg az irányt, vele tartunk. Úgy gondolom, ebben nincs vita egyházunk – fájdalom, egyre csökkenő számú – tagjai között, azonban amióta tudjuk, hogy az ördög a részletekben nyilvánul meg, óhatatlanul összekapcsolódnak olyan, látszólag (?) különálló események, amelyek egybefűzöttek, akár akarjuk, akár nem, minősíthetnek bennünket, magyarországi evangélikusokat.

Lássuk a levelem megírását kiváltó, időben széthúzó, elgondolkodtató történéseket. Hangsúlyozom, a történések egymás után, illetve egymás mellé állítása kizárólag (?) az én érzékenységi küszöböm magasságában értelmezendő.

Első fázis: feszegetés. A Szevhlo Gábor-szobor 2009-es avatásáról tudósító újságcikk részletesen közölte a részt vevő bal- és jobboldali politikai reprezentánsok nevét. A felsorolásból az a téves képzet alakulhatott ki az olvasóknak, hogy a szoboravatás balliberális politikai rendezvény volt, mert a számos baloldali személyiség mellett a jobboldalt csak egy levélen lévő aláírás képviselte.

Második fázis: meghökkenés. Az *Evangélikus Életben* jelent meg pár évvel ezelőtt (ha jól emlékezem, éppen március 15. előtt) egyházunk püspökeinek aláírásával az a felhívás, hogy a nemzeti színű zászlók kéretnek a templomaink belsőjéből, templomaink kívülre helyeztetni. (Nota bene: erősen kételkedem abban, hogy ennek a felhívásnak bármiféle gyakorlati következménye lett volna.)

Harmadik fázis: összerándulás, elgondolkodás. Egyházunk egyik püspöke egy vele készített, a *HVG*-ben január elején megjelent interjúban arról beszélt, hogy nem helyes, ha az egyház hozzádörgölőzik a hatalomhoz. Ezzel természetesen minden épészű egyháztagnak egyetért, de már az interjút hangsúlyosan bevezető, a hajléktalanság kriminalizálását és a gyengék, elesettek helyzetét a futballra (miért nem a lélegeztetőgépekre?) költött pénzzel való szembeállítás is már valahogy nem a hatalomfüggetlenségre és az egyes pártpolitikai oldalak között kívánatos egyensúlyra való törekvés érzetét váltotta ki.

Ezt az érzést elmélyítette az, hogy a hozzádörgölözés – egyébként helyes és kívánatos – elutasítása mellett a balliberálisnak nevezett politikai oldal számára oly kedves gondolatok is felsorakoznak az interjúban, mint például a toleranciára nevelés vagy a homoszexuálisok befogadása. Ugyan miért kellett ezeket kiemelni anélkül, hogy megemlítetett volna mondjuk az is, hogy azért az egyházunk nem készül Isten áldását kérni az egybekelni kívánó homoszexuális párokra (talán igen?) vagy a kérdéskörrel szorosan összefüggő genderelméletre a tolerancia zászlaja alatt!

Nehéz műfaj az egyensúlyozás, pláne politikai választások előtti időszakban. Ilyenkor nagyon sok minden másnak tűnhet, mint ami – főként összedehető (?) történések tükrében. Tudomásul kell vennie mindenkinek, aki az egyház nevében szervez rendezvényeket, megszólal, vagy bármit megjelenti: ha két pólus közül csak az egyikkel szemben látszik a távolság, akkor a másik pólushoz óhatatlanul közelebb kerül.

Ezeket a sorokat azért írtam ki magamból, hogy helye maradjon a reménynek: tévedek az események egymás mellé állításában, illetve mindezekből semmi következtetés nem vonható le egyházunk politikumban elfoglalt helyének evangélikusok és nem evangélikusok számára megjelenő koordinátáiról.

PÁLMAI ISTVÁN, a paksi evangélikus gyülekezet felügyelője

2014. február 14., péntek, 18.00

Bálint-napi koncert

DEÁK TÉRI EVANGÉLIKUS TEMPLOM

Koncerttel egybekötött

ISTENTISZTELET,
amelyen lehetőség nyílik arra,
hogy a résztvevők áldást
kérjenek életükre.

☞ házaspárok megáldása

☞ ima a párkapcsolatokért

A házasság hete központi programjainak fővédnöke
Herczegh Anita, a köztársasági elnök felesége.

Aki keres, azt megtalálja.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Asztali beszélgetések: Ferge Zsuzsa és Gáncs Péter disputája

Ferge Zsuzsa Széchenyi-díjas szociológus és Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök disputája február 27-én, 18 órakor lesz a Petőfi Irodalmi Múzeumban (1053 Budapest, Károlyi u. 16.). Téma: *Mit teszünk, és mit tehetnénk?* Aktuális kérdések a hajléktalanok és a mélyszegénységben élők helyzetéről. Belépődíj felnőtteknek 600 Ft, nyugdíjasoknak és diákoknak 300 Ft. (A belépővel a Petőfi Irodalmi Múzeumot támogatja.)

Evangélikus műsorok a Magyar Televízióban

Február 16-án, vasárnap a Magyar Televízióban az M1-en 12.45-kor *Evangélikus ifjúsági műsort* láthatunk, melyet február 17-én, hétfőn a Duna World csatornán 16 órakor megismételnek.

Ugyancsak február 16-án, vasárnap az M1-en 12.55-kor *Mai hitvallások* címmel dr. Lackner Pál volt tábori püspökkel beszélget Nagy László.

Az összegyülekezés napja Békásmegyeren

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és barátait február 16-án, vasárnap a békásmegyeri templomba (1038 Budapest, Mező u. 12.) az összegyülekezés napjára. Délelőtt 10 órakor az istentiszteleten *Donáth László* prédikál. Délben közös ebédre várjuk vendégeinket. 14 órakor *Erdődy József* festőművész előadása *A fekete – Egy szín története* címmel *Michel Pastoureau* kultúrtörténeti műve alapján. 16 órakor *Vojnich Erzsébet* és *Szűts Miklós* *A magyar soá I. – Európa 1944–2014* című kiállítását *Varga Mátyás* költő, bencés szerzetes nyitja meg. Közreműködik: *Dés László* (szaxofon). A kiállítás április 13-áig látogatható. Az alkalomra a belépés ingyenes, adományokat azonban jó szívvel fogadunk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (február 16.)

Nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgéseinket. Dán 9,18 (Jóel 3,5; Jn 16,23; Mt 20,1–16; 1Kor 9,24–27; Zsolt 51) Mindenkinek van gyöngye pontja. A gyerekek hamar ráéreznek, hogyan szerelhetik le ellenállásukat. Istennek is megvan a „gyöngye pontja”. Irántunk való szeretete, irgalma. Az a szerencsénk, hogy szeretete irántunk minden más érzést felülmúl. Aki máshol próbálkozik – például igaz tetteivel akar bejutni hozzá, mint a farizeus –, falba ütközik. Aki irgalma felől közelít – öntudatlanul gyermeki bizalommal, mint a vámszedő –, az nyitott ajtóra talál.

Hétfő (február 17.)

Ügyeljetek arra, hogy senki se hajoljon el Isten kegyelmétől. Zsid 12,15 (Jer 5,25; Lk 19,1–10; Ef 3,1–13) *Annibale Carracci* egyik festménye Jézust és a samáriai asszonyt ábrázolja a kútnál, beszélgetés közben. A kút peremén ülnek, egymás felé fordulva, egymás felé hajolva. Még a fák is összeborulnak, egymás felé hajolnak felettük. Meglepett az ábrázolás. Én mindig úgy képzeltem, hogy „tisztas távolság” van Jézus és az asszony között. Pedig valóban, az evangéliumok hangsúlyozzák, hogy Jézus mindig megérintette azt, odahajolt ahhoz, akivel találkozott. Ma is. Hozzám is. Csak ki ne térjek, el ne hajoljak előle.

Kedd (február 18.)

Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az Úr öt sújtotta mindnyájunk bűnéért. Ézs 53,6 (Mk 6,34; Zsid 12,12–17; Ef 3,14–21) Vajon kik azok az életben, akiknek ez a nehéz szerep jut? Akik, bár mindnyájan tévelygünk, és mindannyian a magunk útját járjuk, kénytelenek magukra venni és elhordozni mindnyájunk bűnét. Én hogyan tekintek rájuk, miközben magam is tévelygek, és én is a magam útját járom? Azok között állok, akik köveket ragadva vagy „Feszítsd meg!”-et kiáltva jól járnak azáltal, hogy mindig jobb, ha egy ember veszik el a népért, mint ha szembe kelene néznünk saját felelősségünkkel és tévelygésünkkel? Jézus szenvedése és halála egyszer talán valóban rádöbbsent minket erre.

Szerda (február 19.)

Mint nemes vesszőt ültettek el, mint igazán valódi magot. Hogyan változtál át idegen szőlőtő vad hajtásává? Jer 2,21 (Gal 1,6; Mt 10,40–42; Ef 4,1–6) Azt gondolom, mai igéinkben rejtőzik annak magyarázata, miért szorult egyéni életünk naponkénti megtérésre, egyházi életünk pedig folyamatos reformációra. Mert mi csak kezdeni tudunk. A folytatás azonnal torzul, rossz irányt vesz. Különös, de a kegyelemről szóló evangéliumi történetek a kezdetnél véget is érnek. Nem esik szó a tékozló fiú hazatérése utáni másnapról. Arról sem, hogy Zákus hogyan tartotta be ígését. A vámszedő életét sem meséli el a példázat a templomi megigazulás után. Mi könnyen szent életűeknek képzeljük őket további életükben. A Biblia talán nem véletlenül hallgat erről. Az érdekli, amit Isten cselekszik, mindig a kezdet, nem a folytatás.

Csütörtök (február 20.)

Istenem, ne hagyd el késő vénségemben sem, míg csak hirdethetem hatalmadat, nagy tetteidet a jövő nemzedéknek. Zsolt 71,18 (Lk 2,36,38; 1Kor 3,1–3/4–8; Ef 4,7–10) Ha a jövőről van szó, általában a gyerekeket, a fiatalokat emlegetjük. Pedig a jövő zálogai az öregek. A gyerekek kacagása, a fiatalok lendületessége természetes. Előttük a reményteljes jövő, megvalósításra váró tervek, álmok nyiladoznak a lelkükben, és szemük fényét sem tompítják még elkövetett bűneik. De az öregek vagy megöregt, vagy elveszített és visszanyert mosolya, derűje, szemek ragyogása más. A derűs öregek pusztája jelenléte Isten kegyelmét és szeretetét hirdető, az élethez elejétől végéig kedvet csináló, szavak nélküli prédikáció.

Péntek (február 21.)

Ó, Izrael reménysége, szabadítója a nyomorúság idején! Miért lennél olyan az országban, mint egy jövevény, aki vándorként csak éjjelre tér be? Jer 14,8 (Lk 24,15–16; Jn 2,13–22; Ef 4,11–16) Mindig csak arra szoktam figyelni, hogy Isten mennyire tárja fel magát előttem, illetve mennyire rejtőzik el. Mintha részemről ez nem igényelne mást, csak megfigyelést. Ez az ige gondolkodóba ejt. Mi a helyzet velem? Isten iránt érzett „vendégszeretettel”? Hát megyek én oda, ahol nem látnak szívesen? Lehet, hogy Isten iránt tanúsított vendégszeretetünk mértékében tapasztaljuk meg jelenlétét életünkben? Uram, úgy akarlak befogadni téged, ahogy engem fogadott be évtizedekkel ezelőtt az a gyeregyószentmisklósi család, és marasztalt napokig vendégszeretettel.

Szombat (február 22.)

Krisztus Jézusban van bátorságunk és szabad utunk bizodalommal a benne való hit által. Ef 3,12 (Zsolt 142,6; 1Kor 1,26–31; Ef 4,17–24) Hiába szabad előtünk az út, ha nincs bátorságunk elindulni rajta. A szabadságnak mindig ez a legnagyobb – ha nem az egyetlen – akadálya: a szívet fogva tartó félelem. Amikor a szabadságot hiányoljuk, általában nem az hiányzik valójában, hanem a bátorság, amely a szabadsághoz kell. Úgy tűnik, Istennek könnyebb volt Izrael fiai szabadulásának útjából minden akadályt elhárítani, mint szívükbe a szabaduláshoz bátorságot önteni. Istennek legyen hála, hogy hűsvét hajnalán nemcsak az utat tette szabaddá, de bátor szívű asszonyokat is útnak indított a sötétben, akik nélkül hiábavaló lett volna a feltámadás. Isten állítsa lépődet a szabadulás útjára, és adjon neked bátorságot, hogy járn is tudj rajta.

■ NÉMETH ZOLTÁN

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 16-ától február 23-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
11.00 / Duna Tv <i>Református istentisztelet közvetítése Sztánáról</i> 12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangzó a bakonycsérnyei evangélikus templomból</i> 12.45 / M1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 12.55 / M1 <i>Mai hitvallások</i> Dr. Lackner Pál volt tábori püspök 13.00 / Mezzo Tv <i>Egyházi zene a középkori Spanyolországból</i> 19.35 / Bartók rádió <i>A Diotima vonósnygyes hangverseny</i> 0.40 / Duna World <i>Szentföldi szent helyek üzenete (ismeretterjesztő sorozat)</i>	10.10 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Házasság hete 2014 13.40 / Bartók rádió <i>A Hilliard Ensemble énekel</i> 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Kerényi Lajos atya 14.40 / Duna World <i>Beugró – Felkészültek? Mert mi nem! (szituációs játék)</i> 18.30 / M1 <i>A következő!</i> (kvízműsor) 21.05 / Duna World <i>Eldorádó (magyar játékfilm, 1988) (100')</i> 23.10 / M1 <i>Verssor az utcazájban</i> Szabó Lőrinc: Semmiért Egészen	13.06 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> Petőfi Sándor: Úti jegyzetek 13.25 / Bartók rádió <i>Doboz Borbála és Rovátka Lajos csembalázik a Deák téri evangélikus templomban</i> 16.00 / Duna Tv <i>Múzeumtúra – francia módra (francia ismeretterjesztő sorozat)</i> Az invalidusok 20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész 21.05 / Duna World <i>A rejtélyes 20. század</i> Kun Miklós történész műsora 1.15 / Tv2 <i>Egy hét Pesten és Budán (magyar film, 2003) (86')</i>	7.35 / Duna Tv <i>Camino (magyar dokumentumfilmsorozat)</i> 13.35 / Bartók rádió <i>A Magyar Rádió énekkarának hangversenye</i> Mozart: Ave verum corpus 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – fiatalok hangja</i> 15.15 / Pax Tv <i>Dusicza Ferenc református lelkész (portréfilm)</i> 15.30 / M1 <i>XXII. téli olimpiai játékok</i> Gyorskorsolya, biatlon 20.05 / Duna World <i>Hogy volt!...</i> Latinovits Zoltán 21.15 / Duna Tv <i>Bikaborjak (olasz játékfilm, 1953) (103')</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
9.05 / Duna Tv <i>Magyar történelmi arcképcsarnok (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Munkácsy Mihály 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – újrakombolva</i> 15.10 / Kossuth rádió <i>Alma és fája (portréműsor)</i> 17.00 / Spektrum <i>On the Spot (dokumentumfilm-sorozat)</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk az Olasz Kultúrintézetet</i> A Magyar Rádió énekkarának hangversenye 20.15 / Duna Tv <i>Kaland (magyar játékfilm, 2011) (85')</i> 24.00 / M1 <i>Történetek a nagyvilágból (nemzetközi riportmagazin)</i>	5.15 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Widor: V. orgonaszimfónia 16.00 / Duna World <i>Mai hitvallások</i> 17.50 / Duna World <i>Duna-anziks</i> A Duna és a Száva találkozásánál – Belgrád 18.30 / M1 <i>A következő!</i> (kvízműsor) 20.11 / Kossuth rádió <i>Belépő (kulturális magazinműsor)</i> 21.15 / Duna Tv <i>Az én kis falum (csehszlovák játékfilm, 1985) (98')</i> 23.00 / Duna World <i>Kívánságkosár (kívánságműsor)</i>	5.50 / Duna Tv <i>...És még egymillió lépés (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Az ismeretlen Belső-Somogy 7.40 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 8.10 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 9.00 / M1 <i>Nóé barátai (magazinműsor)</i> 9.35 / M1 <i>Zöld Tea (ökomagazin)</i> 15.30 / Szent István Rádió (Észak-Magyarország) <i>Testvéregyházak főlórja</i> Benne: Lélekhangoló 17.20 / M3 <i>Játék határok nélkül 1994</i> 22.00 / Pax Tv <i>Händel: Messias (koncertfilm)</i> 22.30 / M1 <i>A holló (amerikai film, 2012) (106')</i>	8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu) 9.15 / M1 <i>Baptista magazin</i> 9.30 / ZDF (német) <i>Evangélikus istentisztelet</i> 9.30 / Mezzo Tv <i>Bach: h-moll mise</i> 9.40 / M1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 12.00 / Nemzetiségi adások <i>Déli harangzó a soproni evangélikus templomból</i> 21.00 / Bartók rádió <i>Jan Hora orgonál</i> 23.00 / M1 <i>Ments meg, Uram! (angol-amerikai filmdráma, 1995) (117')</i> 0.15 / Duna World <i>Isten kezében</i>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
 Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
 Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
 Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
 Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
 Tervezőszerkesztő / **EvÉlet on-line:** Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
 Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschner Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Kossilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
 Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratosokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratosokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratosokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

